

Izvještaj o aktivnostima

2020

www.ldamostar.org

O nama	4
PROJEKTI IMPLEMENTIRANI U 2020. GODINI.....	8
Snapshot from the Borders – Mali gradovi suočeni s globalnim izazovima Agende 2030	8
Mladi Balkana za Europu	12
BRIDGE (Part 3) - BeRlin cultural Intervention - Differences Grow Equal	18
CLINK – Kulturno nasljeđe kao spona različitosti Europe	20
IMPACT - Uključivanje je važno! Korištenjem scenskih umjetnosti do kohezije i tolerancije	
	24
Podrška jačanju kapaciteta lokalnih vlasti i podrška privredne promocije tri grada u BiH u sektoru obnovljivih izvora energije, upravljanju šumskim bogatstvima i promociji mikro i malih proizvođača	27
Ambasadori za neformalno obrazovanje mladih	34
STAR – STrreet ARt	39
Monumental 9	44
WB CulTours – Kulturne ture po Zapadnom Balkanu	52
STEP - Sistemska transparentnost u izbornom procesu	55
Jačanje povjerenja, preduvjet za bolju budućnost mladih	59
OSTALE AKTIVNOSTI U 2020. GODINI.....	60
EU TACSO3 – Regionalni forum civilnog društva za Zapadni Balkan i Tursku u Skoplju	60
LDA Mostar dio "zajednice od interesa" projekta GATE (Odobravanje pristupačnog turizma svima)	60
BNLD – Balkanska mreža za lokalnu demokraciju u 2020. godini	61
Godišnja Generalna skupština ALDA-e	63
Javna debata "Izbori i sudjelovanje građana u demokratskim procesima" u sklopu EU projekta "Zajedno smo Europa"	63
Mreža za izgradnju mira izgubila je svoga osnivača i predsjednika, mirovnog aktivistu i humanitarca Gorana Bubala	64
ALF – Aktivnosti Fondacije Anna Lindh – Bosna i Hercegovina	65
Sastanak s predstavnikom Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe - prezentacija "Izgradnja demokratskog učešća u Gradu Mstaru"	65
Mostar Summer Youth Program (MSYP) - "Tvoj izbor: razgovor s mladima o izborima u Mostaru"	66
Vidljivost aktivnosti koje provodi LDA Mostar.....	67
Finansijski pregled.....	68
Ukupna sredstva za period 2004-2020	68
Grafički prikaz prikupljanja sredstava za period 2004-2020	69

O nama

Program Agencija lokalne demokratije osnovan je na Zapadnom Balkanu 1992. godine od strane Kongresa Vijeća Evrope, kao program potpore jačanju lokalne demokratije, poštivanja ljudskih prava i daljnog održivog razvoja. Danas postoji 15 aktivnih agencija lokalne demokratije sa sjedištem na Zapadnom Balkanu, Južnom Kavkazu i Sjevernoj Africi koje koordinira ALDA, te tri LDA - operativni partneri sa sjedištem u Hrvatskoj.

AGENCIJE LOKALNE DEMOKRATIJE

[LDA
ALBANIA](#)

[LDA
ARMENIA](#)

[LDA
CENTRAL AND
SOUTHERN
SERBIA](#)

[LDA
OF THE
DNIPROPETROVSK
REGION](#)

[LDA
GEORGIA](#)

[LDA
KOSOVO](#)

[LDA MARIUPOL](#)

[LDA MOLDOVA
IN CIMIȘLIA](#)

[LDA
MONTENEGRO](#)

[LDA
MOROCCO](#)

[LDA
MOSTAR](#)

[LDA
PRIJEDOR](#)

[LDA
SUBOTICA](#)

[LDA
TUNISIA](#)

[LDA
ZAVIDOVICI](#)

OPERATIONAL PARTNERS

[OP
OSIJEK](#)

[OP
SISAK](#)

[OP
VERTENEGLIO](#)

Agencije funkcioniraju kao samoodržive, lokalno registrirane nevladine organizacije, ali se zbog međunarodnog okvira unutar kojeg operiraju, razlikuju od drugih nevladinih organizacija. Zapravo, agencije lokalne demokratije izgrađuju partnerstva s lokalnim vlastima i nevladnim organizacijama iz cijele Europe, dajući čitavoj mreži direktni pristup međunarodnoj strukturi kroz potporu ALDA-e, Vijeća Europe i Europske unije.

Our Network

Najvažniji aspekt Agencija lokalne demokratije je proces izgradnje partnerstava. Suradnja i partnerstvo između lokalnih i međunarodnih partnera, između lokalnih vlasti i nevladinih organizacija, daju dodatne vrijednosti procesu dizajniranja projekata i implementiranju lokalnih aktivnosti. Ovaj proces je sam po sebi proces učenja za sve uključene i služi kao praktičan primjer iz kojeg se vidi kako proces demokratskog participativnog planiranja može dati rezultate. Usvajanjem brojnih službenih odluka, Vijeće Evrope je prepoznalo međunarodni legitimitet Agencija lokalne demokratije.

LDA MOSTAR

Agencija lokalne demokratije Mostar, od svog osnivanja u novembru/studenom 2004. godine, djeluje kao lokalno registrirana neprofitna nevladina organizacija uz podršku svojih partnera i suradnju s drugim Agencijama i Europskom asocijacijom za lokalnu demokraciju (ALDA). Upravo ova suradnja, kako na lokalnoj tako i na regionalnoj razini, omogućila je brojne aktivnosti i projekte korisne za razvoj lokalne zajednice i njeno uključivanje u procese na regionalnoj razini. Aktivnosti LDA Mostar, s ciljem stvaranja aktivnijeg građanstva s jedne strane, i transparentnih i odgovornih lokalnih vlasti s druge strane, fokusirane su na razvoj modernog demokratskog društva. Ove aktivnosti prožimaju svaki segment života lokalne zajednice i pružaju mogućnost poboljšanja životnog standarda svih kategorija društva, direktnim utjecajem na konkretnе promjene.

Partneri

- Regija Puglia, Italija
(partner lider)
- Grad Mostar, Bosna and Hercegovina
(partner domaćin)

- Općina Vejle, Danska
- NGO IPSIA, Italija

ipsia

- Färgfabriken, Švedska

FÄRGFABRIKEN

Misija

Podržati proces demokratizacije u Gradu Mostaru jačanjem dobre uprave i izgradnjom kapaciteta lokalnih vlasti i civilnog društva, te aktivnim učešćem građana u javnom životu.

Vizija

LDA Mostar će biti resursni centar za institucije kantonalnih/županijskih vlasti, gradsku administraciju i civilno društvo za usklađivanje standarda s demokratskim standardima Europske unije.

Aktivnosti i projekti LDA Mostar imaju za cilj:

- Promociju konkretnih inicijativa poticanja demokracije na lokalnoj razini;
- Izgradnju mostova između građana i vlasti;
- Razvoj pluralnog civilnog društva i aktivno učešće svih društvenih grupa;
- Poticanje procesa pomirenja i zaštitu ljudskih prava;
- Poticanje održivog lokalnog razvoja;
- Jačanje znanja lokalne zajednice o procesima stabilizacije i pridruživanja.
-

Članstvo u mrežama

- ALDA – Europska asocijacija za lokalnu demokraciju (www.alda-europe.eu)
- BNLD – Balkanska mreža za lokalnu demokraciju (www.alda-balkan-youth.eu)
- Mreža za izgradnju mira (www.mreza-mira.net)
*(direktorica LDA Mostar članica Upravnog odbora Mreže)
- ALF – Fondacija Anna Lindh (www.annalindhfoundation.org)
*(članica LDA Mostar tima ujedno i članica Upravnog odbora Fondacije)

PROJEKTI IMPLEMENTIRANI U 2020. GODINI

[Snapshot from the Borders – Mali gradovi suočeni s globalnim izazovima Agende 2030](#)

Trajanje projekta: 21/10/2017 – 21/10/2021

Donator: Evropska unija (EuropeAid DEAR)

This project is funded by
the European Union

Aplikant: Općina Lampedusa i Linosa (Italija)

Partneri: Africa e Mediterraneo (Bologna / Italija); Agios Athanasios Municipality (Agios Athanasios / Cipar); AMREF Health Africa Onlus (Rim / Italija); Balkan Institute of Labour and Social Policy (Sofija / Bugarska); Autonomous Province of Bolzano – South Tyrol (Bolzano / Italija); Constanta Municipality (Constanta / Rumunjska); Črnomelj Municipality (Črnomelj / Slovenija); Cromo Közhasznú Alapítvány Foundation (Budimpešta / Mađarska); Insamlingsstiftelsen Harald Edelstam (Stockholm / Švedska); Eine Welt Netzwerk Thüringen e. V. (Jena / Njemačka); Fundacion Africana Para La Medicina Y La Investigacion Amref Flying Doctors (Madrid / Španjolska); Ville de Grande-Synthe (Grande-Synthe / Francuska); ISCOMET Institute for Ethnic and Regional Studies (Maribor / Slovenija); Kopin (Koperazzjoni Internazzjonal) (San Ģwann / Malta); Agencija lokalne demokratije Mostar (Mostar / Bosna i Hercegovina); Maribor Municipality (Maribor / Slovenija); Marsa Local Council (Marsa / Malta); North Aegean Region (Grčka); Novapolis Association – Center of Analysis and Initiatives for Development (Bukurešt / Rumunjska); Municipality of Pesaro (Pesaro / Italija); Municipality of Rhodes (Rhodes / Grčka); Puglia Region (Puglia / Italija); Municipality of Strass (Strass / Austrija); Südwind Verein für Entwicklungspolitik und globale Gerechtigkeit (Beč / Austrija); Cabildo De Tenerife (Santa Cruz de Tenerife / Španjolska); Stadtgemeinde Traiskirchen (Traiskirchen / Austrija); Burgas Municipality (Burgas / Bugarska); Siklósnagyfalu Municipality (Siklósnagyfalu / Mađarska).

Pridruženi partneri: Province of Barcelona (Barcelona / Španjolska); Mediterranean Migration Network (MMN) (Nicosia / Cipar); European Volunteer Centre (CEV) (Brisel / Belgija); CSV Marche – Centro Servizi Volontariato Marche (Ancona / Italija); Comitato Permanente per il Partenariato Euro-Mediterraneo dei poteri locali e regionali – COPPEM (Palermo / Italija); Forum of Adriatic and Ionian Cities (FAIC) (Ancona / Italija); Step4 s.r.l. – impresa sociale (Milano / Italija); Universitat Politècnica de Catalunya (Barcelona / Španjolska).

Snapshots from the Borders je četverogodišnji projekt kojeg sufinancira Europska unija (EuropeAid DEAR budžetska linija), a kojeg implementira 35 partnera, granične lokalne vlasti i organizacije civilnog društva.

Opći cilj: Poboljšati kritičko razumijevanje europskih, nacionalnih i lokalnih donositelja odluka i javnog mnjenja o **globalnim međuovisnostima koje određuju migracijske tokove prema europskim granicama**, u perspektivi postizanja ciljeva održivog razvoja (SDG), posebno SDG 1,5,10,11 i 16. Konkretno, projekt namjerava ojačati novu vodoravnu aktivnu mrežu među gradovima koji se izravno suočavaju s migracijskim tokovima na granicama EU, kao način promoviranja učinkovitijih koherentnosti politike na svim razinama (europskoj, nacionalnim, lokalnoj).

Specifični ciljevi: Projekt namjerava doprinijeti **novom europskom narativu koji nanovo lokalizira razvojni diskurs na Mediteranu i na drugim europskim granicama**: to uključuje pomak prema sve koherentnijem **pristupu migraciji i razvoju temeljenom na ljudskim pravima**; nove teritorijalne politike usmjerene na stvaranje pristojnog rada i održivih obrazaca proizvodnje i potrošnje; transnacionalnu i decentraliziranu suradnju koja potiče snažne veze među zajednicama i migranata kao novog čimbenika ljudskog razvoja koji aktivno sudjeluju u lokalnim zajednicama na društvenoj, ekonomskoj i političkoj razini.

Ciljne skupine: 260 donositelja odluka / zakona na gradskoj, nacionalnoj i razini EU, 390 državnih službenika, 45.000 europskih građana koji su postigli transnacionalne aktivnosti (posebno oni koji su aktivni u nevladinim organizacijama i OCD-ovima), 2.000.000 građana do kojih se došlo putem web / društvene kampanje.

LDA Mostar u projektu: LDA Mostar je jedina organizacija partner projekta Snapshots from the Borders, financiranog kroz budžetsku liniju EuropeAid DEAR, koja ne dolazi s područja Europske unije. Prema propozicijama donatora, kao organizacija koja ne dolazi iz EU zemlje, LDA Mostar nema dopuštenje implementirati lokalne aktivnosti, ali je u obvezi dijeliti iskustva, sudjelovati na međunarodnim događajima u okviru projekta kao i diseminirati projektne aktivnosti partnera i rezultate aktivnosti. Lokalne aktivnosti mogu biti implementirane izvan granica EU, samo ako su one od iznimnog interesa za istu. U skladu s prethodno navedenim, LDA Mostar je zamoljena od koordinatora projekta da organizira i implementira neke od lokalnih aktivnosti koje su važan element potreban za ostvarenje višeg projektnog cilja.

Aktivnosti u 2020. godini

Za vrijeme dok je svjetska pandemija COVID-19 pogađala teritorije na kojima je projekt trebao biti implementiran u 2020. godini, projektni partneri, zajedno s koordinatorom projekta, trudili su se umanjiti posljedice pandemije i održati projekt na životu. Glavni cilj bio je preoblikovati projektne aktivnosti tako da se nastave kontinuirano provoditi.

Kako bi se borile protiv pandemije koronavirusa, mnoge su europske zemlje zatvorile svoje granice, te se ponovno vratile u polu normalne životne uvjete. Za vrijeme lockdown-a ljudi se nisu mogli slobodno kretati, a mnoge administrativne usluge znatno su smanjene. U tom su razdoblju projektni partneri neprestano naglašavali kako ove okolnosti najviše djeluju na izbjeglice, migrante i tražitelje azila, koji su na većini teritorija na kojima se projekt provodi bili zanemareni i izostavljeni.

Kao dio svojih projektnih obveza, LDA Mostar nastavila je u ovom razdoblju promovirati i diseminirati projektne aktivnosti, kao i aktivno sudjelovati u međunarodnim događajima projekta.

Zajedno sa gradonačelnicima, predstavnicima regija i partnerskih nevladinih organizacija uključenih u projekt, LDA Mostar je **26. juna/lipnja** sudjelovala na prvom **online koordinacijskom sastanku** projekta. U vrijeme ograničenih mogućnosti putovanja, veliki organizacijski napor omogućio je održavanje sastanka uz simultani prevod na sve jezike našeg širokog europskog partnerstva.

Gradonačelnici ispred općia/gradova partnera izvijestili su o tome kako izvanredna situacija s COVID-19 utječe na njihov teritorij, uključujući i lokalno stanovništvo i zajednice migrantskog podrijetla. Osim toga, svi su oni najavili spremnost da se pridruže Mreži graničnih gradova i otoka - uspostavljenoj u Marsi u decembru/prosincu 2019. godine, označavajući time još jednu važnu prekretnicu u projektu. Sudjelovanje predstavnika Amref Health Africa u Keniji, Amref Health Africa u Ugandi i Amref

Health Africa u Etiopiji približilo je utjecaj COVID-19 na afričke zemlje, u skladu s našim ciljem poboljšanja dijaloga i međusobne razmjene znanja među zemljama porijekla i odredišta migracijskih tokova.

Kao dugo očekivani događaj, Sveti Otac papa Franjo primio je 10. septembra/rujna u dvorani Clementine Apostolske palače u Vatikanu gradonačelnika Lampeduse Totò Martello, zajedno s izaslanstvom „gradonačelnika granica“ koji su dijelom projekta „Snashots from the Borders“. U svom obraćanju papi Franji, gradonačelnik Martello dotaknuo se nekih pitanja povezanih s migracijskim tokovima i predanošću pograničnih teritorija uključenih u prvu crtu prijema migranata.

Papa Franjo podsjetio nas je na važnost toga da ostanemo ljudi i da ostanemo ujedinjeni. „*Stanovnici pograničnih gradova i teritorija - društva, zajednice, Crkve - pozvani su biti prvi akteri ove prekretnice, zahvaljujući stalnim mogućnostima koje im povijest nudi. Granice, koje su se uvijek smatrale preprekama razdvajanja, umjesto toga mogu postati "prozori", prostori uzajamnog znanja, uzajamnog obogaćivanja i zajedništva u različitosti; mogu postati mesta na kojima se eksperimentira s modelima kako bi se prevladale poteškoće koje novi dolasci donose za starosjedioce zajednice.*“, naglasio je Sveti Otac Franjo u svom govoru tijekom vatikanske audijencije za predstavnike projekta Snapshots from the Borders.

Tijekom audijencije u Vatikanu, papa Franji je predstavljena projektna kampanja za obilježavanje 3. oktobra/listopada "Europskim danom sjećanja i dobrodošlice" (datum u 2013. godini kada se dogodilo najdramatičnije potonuće migranata u moru pokraj Lampeduze).

Jedna od **aktivnosti javnog zagovaranja** projekta bila je pisanje niza članaka posvećenih migracijama dodirujući teme interkulturalnosti, multikulturalnosti i empatije, ljudi i mesta koja povezuju i ujedinjuju. Ova serija članaka nazvana "**Border Stories**" ('Priče s granice), koju je napisao talijanski novinar Christian Elia, opisuje obične ljudi i uobičajena mesta na svim teritorijima projekta koji su na neki način povezani s migracijama, te s kojima se svi mogu poistovjetiti. LDA Mostar pomogla je u povezivanju autora s potencijalnim sugovornicima i mjestima u Gradu Mostaru vezanim uz teme. Iz Grada Mostara izvedene su dvije priče: "[The bridge of culture. The OKC Abrašević Centre in Mostar](#)" i "[Dario, beyond the borders of Mostar](#)". Priče sa svih ostalih područja projekta mogu se pronaći na [službenoj web stranici projekta](#).

Mladi Balkana za Europu

Trajanje projekta: 20/04/2018 - 20/04/2021

Donator: Evropska komisija (Consolidating Regional Thematic Networks of Civil Society Organizations)

This project is funded by
the European Union

Sufinancirao: Balkan Trust for Democracy, a project of the German Marshall Fund of the United States

Sufinancirao: Grad Mostar (Bosna i Hercegovina)

Aplikant: Fondacija Centar za demokratiju (Beograd / Srbija)

Partneri: The European Association for Local Democracy – ALDA (Francuska); ALDA Skopje (Sjeverna Makedonija); LDA Subotica (Srbija); LDA Montenegro (Nikšić / Crna Gora), LDA Mostar (Mostar / Bosna i Hercegovina), LDA Prijedor (Prijedor / Bosna i Hercegovina), LDA Kosovo (Peć / *Kosovo), LDA Knjaževac (Knjaževac / Srbija), LDA Zavidovići (Zavidovići / Bosna i Hercegovina), LDA Albanija (Vlora / Albanija), CRTA (Beograd / Srbija), Youth Act Center (Tirana / Albanija) i SODEM (Istanbul / Turska).

Pridruženi partneri: Općina Peja (*Kosovo); Anibar (*Kosovo); Grad Mostar (Bosna i Hercegovina); Općina Bijelo Polje (Crna Gora); The Center for political education (Crna Gora); Filozofski fakultet Nikšić (Crna Gora); Općina Kotor (Crna Gora); Udruženje "Timok Club" (Srbija); Općina Ulcinj (Crna Gora); Kosovar Youth Council (Kosovo); Općina Zavidovići (Bosna i Hercegovina); Grad Subotica (Srbija); Općina Novaci (Sjeverna Makedonija); European Movement in Republic of Macedonia (Sjeverna Makedonija); Općina Knjaževac (Srbija); Općina

Kumanovo (Sjeverna Makedonija); Coalition of youth organizations SEGA (Sjeverna Makedonija); Grad Prijedor (Bosna i Hercegovina); Center for Regionalism (Srbija); Općina Vlora (Albanija).

Opis projekta: Mladi Balkana za Evropu je trogodišnji projekt koji za cilj ima jačanje OCD-ova, posebice organizacija za mlade na području Zapadnog Balkana i Turske kako bi učinkovitije sudjelovali u dizajniranju politika i praćenju procesa EU integracija. Fondacija Centar za demokratiju (Srbija), Balkanska mreža za lokalnu demokraciju (ALDA i Agencije lokalne demokracije s područja Zapadnog Balkana), CTRA (Srbija), Youth Act Center (Albanija) i SODEM (Turska) će raditi zajedno na različitim aktivnostima koje za cilj imaju jačanje kapaciteta OCD-ova i organizacija koje su posvećene mladima kako bi pratili implementaciju javnih politika, kako bi se uključili u zagovaranje utemeljeno na dokazima kroz strukturirani demokratski dijalog s fokusom na dobro upravljanje, vladavinu prava, ekonomsko upravljanje, zapošljavanje i reformu socijalne politike. Kombinirani set podizanja svijesti, izgradnje kapaciteta i regionalnih aktivnosti umrežavanja ima za cilj ojačati utjecaj OCD-ova u procesu reformi prema EU integracijama. Balkanska mreža za lokalnu demokraciju (BNLD) koja djeluje kao konsolidirana platforma za suradnju/savjetovanje će uključiti Agencije lokalne demokracije, lokalne javne vlasti, OCD-ove i grupe mladih s područja regije u politički dijalog povezan s EU integracijama kroz inovativne mehanizme kako bi se utjecalo na javne politike i procese reformi.

Glavni radni paketi projekta koji će biti implementirani na lokalnoj i regionalnoj razini uključuju Izgradnju kapaciteta, monitoring i zagovaranje, regionalno umrežavanje i razmijenu, javnu kampanju i program dodjele bespovratnih sredstava.

Ciljne grupe: vlade, vladine agencije, lokalne vlasti, neovisne institucije, civilni sektor, privatni sektor.

Aktivnosti u 2020. godini

Iako je pandemija virusa Covid-19 otežavala rad na projektnim aktivnostima u mjesecima koji su uslijedili, LDA Mostar je uspjela prethodno uspješno provesti neke od aktivnosti. Prva aktivnost bila je provedba **programa prakse** koji je imao za cilj pružiti mladim ljudima u regiji mogućnost da steknu iskustva iz prve ruke o funkcioniranju OCD-ova i o poslu koji rade, ali i pomoći u pronalaženju i uspostavljanju inovativnih, mladima bliskih oblika i sadržaja komunikacije, što bi dovelo do povećanog sudjelovanja mladih u civilnim inicijativama, oblikovanju politika i strukturiranom dijalogu. U okviru programa prakse LDA Mostar sa zadovoljstvom je ugostio studenticu iz Srbije, **Jasminu Krajovan**, koju je našoj organizaciji preporučio naš projektni partner **CRTA** iz Beograda. Jasmina je boravila u LDA Mostar od **10. februara/veljače do 10. marta/ožujka**. Kao novinarka i specijalistica za komunikaciju, Jasmina je pomagala u PR aktivnostima organizacije, kao i upravljanju društvenim mrežama i webom, ali također je bila nezamjenjivi član tima u provedbi projekta. Budući da je ovo bio program razmjene, LDA Mostar također je preporučila studenticu, **Dariju Knežević** iz Mostara, za praksu u CRTA-i. Pored rad na ostalim aktivnostima koje provodi CRTA, Daria je prvenstveno pridonijela provedbi lokalnih i regionalnih aktivnosti projekta RYCE.

LDA Mostar je **5. marta/ožujka** organizirala dva lokalna događaja s istim naslovom "**Mladi Balkana za Europu - mi smo Europljani**". Prva je bila **lokalna radionica** o EU Poglavlju 19 (Socijalna politika i zapošljavanje). Radionica je okupila profesionalce iz lokalnih poduzeća i nevladinih organizacija te mlade ljudi iz Mostara. Cilj je bio pružiti opći uvid u politike i teme iz Poglavlja 19 i pomoći mladim ljudima da razviju nove vještine koje su vrlo poželjne i atraktivne pri prijavljivanju na natječaje za posao. Tijekom radionice, g. Goran Dodig, finansijski direktor Intera Technološkog Parka, govorio je o vještinama koje poslodavci visoko cijene i kako se pripremiti za razgovor za posao. Dodig je dao neke uvide "s druge strane" o procesu zapošljavanja i podijelio nekoliko savjeta i trikova za buduće mlade radnike. Gđa. Daniela Marić, pravna savjetnica u SPARK-u (IT obrazovni centar) predstavila je pravni aspekt volontiranja i prakse, što su prava volontera i pripravnika, s jedne strane, i koje su obveze poduzeća i institucija koje organiziraju praksu i programe volontiranja s druge strane.

Po završetku radionice uslijedila je **panel diskusija** čiji su panelisti predstavnici institucija, kompanija i NVO-a, a koji nude volonterske i programe prakse. Panelisti su također predstavili svoje organizacije i ponude unutar programa. Panelisti su bili: Sanja Đermanović iz OCD-a "Nešto više", doc.dr. Goran Ćurić sa Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru, Goran Dodig iz Intera TP-a i Maja Vejzović iz LDA Mostar.

Mjere protiv Covid-19 nisu spriječile projektne partnerne da nastave s radom. Dana, **6. aprila/travnja** projektni je tim održao **online koordinacijski sastanak** u završnoj fazi druge godine provedbe. Sastanak je obuhvatio tekuće i buduće aktivnosti, kao i administrativne postupke koji su uslijedili u prijelazu iz druge u treću godinu projekta. Kako su različite

mjere u zemljama Zapadnog Balkana onemogućavale provedbu nekih aktivnosti, glavna tema sastanka bila je stvaranje novih pristupa i pronalaženje inovativnih rješenja za nastavak planiranih akcija. Posebna važnost dana je različitim pristupima koji se temelje na komunikacijskim alatima.

Dana, **16. januara/siječnja** otvoren je poziv za podnošenje projektnih prijedloga za **Fond za mlade „We have a say“** u okviru projekta RYCE. Ukupno su zaprimljene 64 prijave, a evaluacijski tim odabralo je 14 najboljih projekata. Dobitnici nagrada su dodijeljeni 1. septembra/rujna. Opći cilj Fonda za mlade bio je poboljšanje i razvoj participativnih politika i jačanje lokalne demokracije u zajednicama Zapadnog Balkana kroz podršku lokalnim

organizacijama mladih koje promiču aktivno građanstvo i sudjelovanje mladih na lokalnoj razini. Ukupna sredstva Fonda za mlade iznose 78.000 EUR.

Za vrijeme lockdown-a u jeku svjetske pandemije COVID-19, mladi iz cijele regije podijelili su svoja iskustva i osjećaje na **RYCE blogu** u sklopu web stranice projekata. Njihovi su blogovi bili ogledalo misli i borbe mladih tijekom pandemije i dali su nam dobar uvid u načine suočavanja s istom. Volonter LDA Mostar, Amil Brković, također je podijelio svoja razmišljanja i zapažanja u blogu pod nazivom **"You are not alone"**. Sve ostale blogove možete pronaći na sljedećem [linku](#).

Online webinar „**Lokalne vlasti Zapadnog Balkana: pristupanje EU i Berlinski proces**“ održan je 10. jula/srpnja kao jedan od međunarodnih događaja projekta. Webinar su službeno otvorili predsjednik ALDA-e g. Oriano Otočan i generalna tajnica gđa. Antonella Valmorbida, a moderirala direktorica ALDA Skoplje i koordinatorica regionalnih programa za jugoistočnu Europu Ivana Petrovska. Uvodne govore i prezentacije održali su g. Andrej Zernovski, zamjenik ministra u Ministarstvu vanjskih poslova Sjeverne Makedonije g. Colin Wolfe, voditelj Odjela za regionalnu suradnju i programe Zapadnog Balkana (DG NEAR), gđa Nataša Vučković, direktorica Fondacija Centar za demokratiju i g. Nikola Dobroslavić, predsjednik hrvatskog izaslanstva pri Europskom odboru regija i član povjerenstava CIVEX i COTER i župan Dubrovačko-neretvanske županije.

Glavni govornici obratili su se važnim pitanjima o integracijskim procesima Zapadnog Balkana. Naglašeno je da lokalne i regionalne vlasti imaju svoje mišljenje u kreiranju politika i dobrom upravljanju. Ovaj je pristup bio vrlo važan 2020. godine, posebno u odnosu na Berlinski proces. Istaknuta je važnost otvaranja perspektiva mladim ljudima i motiviranja za ostanak na Balkanu. Kako bi se ojačale njihove sposobnosti, treba provesti reforme. Zaključak sa svih strana: važno je ulagati, stvarati i mapirati mogućnosti, a zatim pronaći aktere koji će raditi na integraciji.

Snimka webinar-a je dostupna na sljedećem [linku](#).

Webinar je organiziran u okviru projekta RYCE koji je podržao DG NEAR, a koordinirala Fondacija Centar za demokratiju. Webinar je dio strateških ciljeva naše Balkanske mreže za lokalnu demokraciju (BNLD).

CALL FOR BLOG CONTRIBUTIONS

U nastojanju da potakne raspravu o europskoj perspektivi i budućnosti Zapadnog Balkana kao sastavnog dijela EU, u okviru projekta također je najavljen **otvoreni poziv za doprinos putem bloga**, a koji poziva stručnjake, praktičare i mlade. Cilj bloga bio je postati forum za raspravu na temu EU integracija Balkana i uključivanja mladih u vođenje pregovora o pristupanju. Blog je obrađivao neke ključne teme kao što su: vladavina prava, temeljna prava (poglavlja 23 i 24 u pregovorima o pristupanju EU), ekonomski i socijalni pitanja gdje je zapošljavanje prioritetna briga građana (poglavlje 19) te pristupanje EU i sudjelovanje

mladih na lokalnoj razini.

Druga godišnja konferencija i Regionalni forum tematskih mreža koji su se trebali održati u razdoblju od 17. do 19. marta/ožujka 2020. godine u Novom Sadu u Srbiji, odgođeni su s obzirom na izbijanje Covid-19 i zdravstvene rizike. **Regionalni forum** pod nazivom „**Sjećanje i međukulturni dijalog**“ održan je virtualno **21. i 22. decembra/prosinca**. Dvodnevni program odigrao je vitalnu ulogu angažirajući regionalne i međunarodne stručnjake koji su predstavljali organizacije civilnog društva, akademsku zajednicu, istraživače, kulturne i obrazovne institucije i poslovnu zajednicu. Cilj Regionalnog foruma bio je ispitati regionalnu suradnju s posebnim naglaskom na pitanje sjećanja i interkulturni dijalog na Zapadnom Balkanu pristupanjem dominantnim narativima i davanjem nove perspektive narativnom nasljeđu. Online okupljanje sastojalo se od 8 panel diskusija i interaktivnih radionica koje su okupile 40 govornika i oko 60 sudionika iz 14 zemalja. Kvalitetnom raspravom proizvedeno je više od 720 minuta internetskog sadržaja. Svi snimci prezentacije dostupni su online na sljedećem [linku](#). Nadahnjujuće priče i iskustva odražavale su se na različite teme poput integracije u EU kao vektora mira i pomirenja, multikulturnog dijaloga i "balkanske rute" migracija, uloge novog digitalnog svijeta, suočavanja s prošlošću kroz pripovijedanje priča, kulturne baštine i memorijalni turizam kao potencijal za lokalni razvoj i kulturno razumijevanje, jezična raznolikost i borba protiv dezinformacija.

Virtualni događaj organiziran je u suradnji s Balkanskom mrežom za lokalnu demokraciju - BNLD, a finansijski je podržala Srednjoeuropska inicijativa, Program Normandija za mir, Fond za Zapadni Balkan i EU komisija u okviru projekta Mladi Balkana za Europu.

BRIDGE (Part 3) - BeRlin cultural Intervention - Differences Grow Equal

Trajanje projekta: 01/09/2020 - 30/11/2020

Donator: Ambasada Federalne Republike Njemačke u Sarajevu ("Mali fondovi za kulturu"/"Kleiner Kulturfonds")

Aplikant: Agencija za lokalnu demokratiju Mostar (LDA Mostar)

Partner: Street Arts Festival Mostar

Opis:

Bridge (Part 3) je nastavak Bridge Concept projekta iz 2018. i 2019. godine, a njegova misija je realizacija programa kulturne razmjene između njemačkih i umjetnika iz Bosne i Hercegovine putem ulične umjetnosti (street art) i urbane muzike. Ideja je povezivanje Berlina i Mostara kroz realizaciju kulturnih programa i art intervencija u javnim prostorima za vrijeme trajanja 9. Street Arts Festivala Mostar. Budući da se situacija s pandemijom COVID-19 ponovo preokrenula našu stvarnost u 2020. godini, gostovanje umjetnika u Mostaru nije bilo moguće. Ipak, LDA Mostar i Street Arts Festival Mostar pronašli su načine za stvaranje programa u skladu s projektnim ciljevima i idejama. U 2020. godini zajedno smo realizirali 3 uspješne aktivnosti i donijeli energiju Berlina u Mostar.

Ciljevi:

- Održati kontinuitet u razvoju Bridge Concept-a u Mostaru i doprinos programu Street Arts Festivala Mostar
- Umrežavanje umjetnika i glazbenika iz Berlina i Mostara u svrhu buduće suradnje
- Promocija berlinske street art i elektronske scene
- Osnaživanje kulturne urbane umjetničke platforme u Mostaru uz umjetničku podršku Berlina

Aktivnosti u 2020. godini

Prva aktivnost u 2020. godini bila je **izložba grafita** umjetnika **Stefano Paggania aka Sub0** iz Berlina pod nazivom "**Sve će biti u redu**". Paggani je stručnjak za uličnu umjetnost, počevši od

svih vrsta živopisnih slova i likova do inventivnih, ogromnih murala uglavnom u Berlinu. U okviru projekta Bridge 3 izlagali smo njegove grafike u OKC-u Abrašević u Mostaru, kao i glazbene događaje, **fire poi show** i stvorili atmosferu sličnu Kreuzbergu u Berlinu. Događaj je praćen glazbenim programom kolektiva **Bass Jah Forcefield** iz Sarajeva i Fire Show nastupom **Aleksandra - Zlex Dom**. Također, puštali smo video performanse Sub0 ulične umjetnosti i zidnih slika.

Druga aktivnost na projektu bila je **izrada murala** za čije oslikavanje su zaslужni mostarski srednjoškolaci. Mural su nadahnuli urbani umjetnici iz Berlina, a srednjoškolci su na kraju oslikali veliki zid vrtića "Ciciban" uz pomoć umjetnice **Sabine Maslo** iz Mostara.

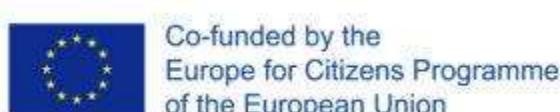
The third activity was the **art interventions in the city** with characters and graffiti by Stefano Paggani aka Sub0. During the activity large prints of his artworks were printed and exhibited in public spaces.

CLINK – Kulturno nasljeđe kao spona različitosti Europe

Trajanje projekta: 01/01/2019 - 30/06/2020

Donator: Europska komisija (Europa za građane) – Cjelina 2: Demokratski angažman i učešće građana

Aplikant: Agencija lokalne demokratije Mostar (Mostar / Bosna i Hercegovina)

Partneri: LDA Subotica (Subotica / Srbija); Association des Agences de la Democratie Locale (Strasbourg / Francuska); LDA Knjaževac (Knjaževac / Srbija); LDA Prijedor (Prijedor / Bosna i Hercegovina); LDA Sisak (Sisak / Hrvatska); LDA Nikšić (Nikšić / Crna Gora); Omma Studio (Heraklion / Grčka); LDA Zavidovići (Zavidovići / Bosna i Hercegovina); LDA Albanija (Vlora / Albanija)

Cilj: produbiti vezu među ljudima iz 10 zajednica iz 3 EU (CRO, FR, GR) i 4 zemlje izvan EU (BiH, SRB, MN, AL) i kulturnog nasljeđa koje ih okružuje, kao i podići svijest o vezama i mjestu koje njihovo vlastito kulturno nasljeđe zauzima na tapiseriji bogatog i raznovrsnog kulturnog nasljeđa Europe.

Opis: Kroz planirane aktivnosti okuplja i uključuje u raspravu, forume, razmjene praksi, studijske posjete, umjetničke događaje različite skupine sudionika: kulturne aktere iz državnog i ostalih sektora, poduzetnike, obrtnike, dizajnere, arhitekte, skupine mladih, lokalne vlasti i organizacije civilnog društva.

Aktivnosti slijede dva puta: međunarodne događaje koji okupljaju sve partnerne (Caen/Normandija, FR; Knjaževac, SRB; Mostar, BiH) i lokalne događaje u 9 zajednica. Aktivnosti su osmišljene tako da dosegnu 750 izravnih i 100.000 neizravnih sudionika, imaju snažnu europsku dimenziju i rješavaju tri od četiri teme Europske godine kulturne baštine: angažman (praksa približavanja europskoj kulturnoj baštini, povijesti i zajedničkim vrijednostima ljudi; izravno uključivanje mladih ljudi u dijalog s državnim i ne-državnim kulturnim akterima o politici promicanja i očuvanju kulturne baštine, istraživanju kulturne baštine i stvaranju umjetničke reinterpretacije, angažiranju šire javnosti s tim reinterpretacijama), održivosti (osmišljavanje javnog, industrijskog, vjerskog ili vojnog nasljeđa iz temelja, odgovorni i održivi turizam razvijen oko kulturne baštine) i inovacije (obrazovanje i osposobljavanje za tradicionalne obrte kako bi se potaknulo sudjelovanje i društvena inovacija).

Očekivani ishodi: povećavanje interesa za kulturnu baštinu s izravnim i neizravnim dionicima, razvijena svijest o politikama Europske unije o kulturnoj baštini i načinima njene promocije, zaštite i održive upotrebe za socioekonomski razvoj društava, kao i snažnog osjećaja pripadnosti zajedničkom europskom prostoru.

Aktivnosti u 2020. godini

As a project leader LDA Mostar was challenged in 2020 to continue with the project activities and finish the project in time especially since CLINK project was one of the most interesting and most fruitful projects, we had the pleasure to lead. Just before the start of the pandemic in Bosnia and Herzegovina LDA Mostar managed to organize the last local activity. A **Community Forum "Our Cultural Heritage"** took place in [Code Hub Mostar](#) on **March 12**.

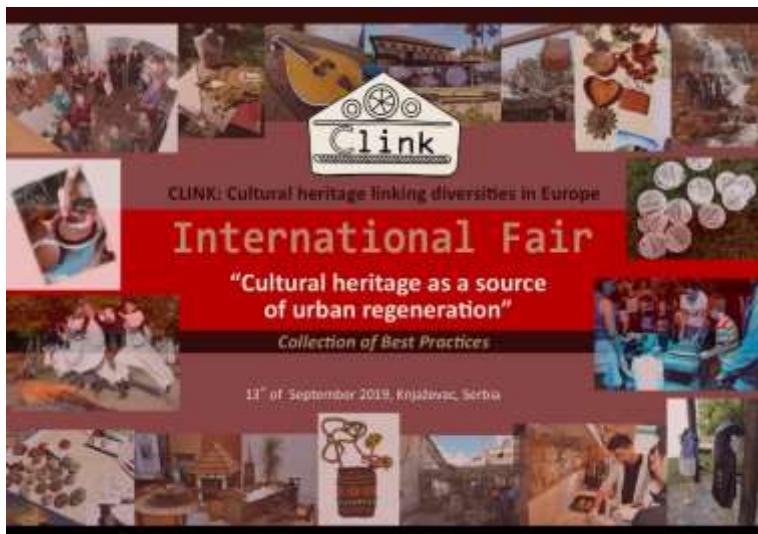
Kao koordinator projekta LDA Mostar u 2020. godini imala je izazov da nastavi s projektnim aktivnostima i završi projekt na vrijeme, pogotovo jer je projekt CLINK bio jedan od zanimljivijih i najplodnijih projekata koje smo imali zadovoljstvo voditi. Neposredno prije početka pandemije u Bosni i Hercegovini, LDA Mostar uspjela je organizirati svoju posljednju lokalnu aktivnost. **Forum u zajednici "Naše kulturno nasljeđe"** održan je u [Code Hub-u Mostar 12. marta/ožujka](#).

U radu Forum-a sudjelovali su predstavnici relevantnih javnih institucija, obrazovnih institucija, privatnog i nevladinog sektora, kao i pojedinci koji doprinose očuvanju kulturne baštine. Panelisti Forum-a bili su: arhitektica **Senada Demirović Habibija**, predstavnica **Grada Mostara**, koja je govorila o važnosti UNESCO-ve svjetske baštine u lokalnoj zajednici, **Boris Trapara** iz **CHwB BiH - Kulturna baština bez granica**, koji je govorio o važnosti neformalnog obrazovanja za kulturnu baštinu, **Aida Bičakčić**, predstavnica **Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine** govorila je o baštini Bosne i Hercegovine i **Edin Pandur**, vlasnik **Art Studija Pandur**, koji je razgovarao sa sudionicima foruma o važnosti starih zanata kao promotora kulturne baštine. Događaj je moderirala **Amra Šarančić Logo** iz Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine.

Forum je ujedno bio prilika za **mlade poduzetnike i umjetnike** da izlože svoje rukotvorine i umjetnička djela nadahnuta kulturnom baštinom BiH, kao i izvrsna prilika za umrežavanje, razmjenu ideja i neke nove suradnje. Biografije i prezentacije panelista možete pogledati na sljedećem [linku](#), te pogledati kako je to izgledalo u živo na [promotivnom videu događaja](#). Kao posljednji korak ove aktivnosti bila je izrada sažetka foruma u zajednici iz svih partnerskih zajednica, što je dokumentirano u [Pregledu foruma u zajednici](#).

Sljedeća aktivnost u 2020. godini bila je **istraživanje u zajednicama - mapiranje potencijalnih mesta kulturne baštine s potencijalom za adaptivnu ponovnu upotrebu**. Budući da je adaptivna ponovna upotreba građevina kulturne baštine važan čimbenik u stvaranju održivih zajednica, projektni su partneri imali priliku otkriti neka mesta baštine koja bi se potencijalno mogla ponovno koristiti kako bi postala moćan pokretač djelovanja unutar zajednice. LDA Mostar imala je zadatku otkriti nekoliko mesta kulturne baštine u Gradu Mostaru koja bi mogla postati korisna ili čak presudna za razvoj zajednice. Naša otkrića o ovoj temi sažeta su u sljedećem [dokumentu](#).

Nakon međunarodnog događaja u Knjaževcu koji se održao u septembru/rujnu 2019. godine, naš projektni partner, LDA Knaževac, izdao je **Zbirku najboljih praksi održivog korištenja kulturne baštine za urbanu obnovu i ekonomski razvoj** pod nazivom "["Kulturno nasljeđe kao izvor urbane regeneracije"](#)". Ovaj je dokument sažeo neke od najboljih praksi predstavljenih tijekom Sajma najboljih praksi u okviru ovog međunarodnog događaja. Unutar ovog dokumenta, LDA Mostar

predstavila je svoj edukativno-turistički program koji kombinira tradicionalnu turističku ponudu sa sveobuhvatnim iskustvom povijesti, tradicije, arhitekture i kulture Grada Mostara.

Kako je svjetska pandemija COVID-19 napredovala, uništila je LDA Mostar plan da organizira **sastanak partnera** i završnu konferenciju projekta u Mostaru (Bosna i Hercegovina). Umjesto toga, sastanak partnera LDA Mostar organizirala je **online 27. maja/svibnja**, a virtualnu **završnu konferenciju** pod nazivom „**Obnavljanje baštine: novi život napuštenih industrijskih, vjerskih, vojnih ili javnih zgrada**“ LDA Mostar

organizirana je **28. maja/svibnja** okupivši više od 130 sudionika iz zemalja zapadnog Balkana i Europske unije kao i međunarodne sudionike. Prisutni su imali priliku slušati uvažene stručnjake iz područja kulturne baštine koji dolaze iz javnih i obrazovnih institucija kao i iz organizacija koje se bave ovom temom.

Događaj je uspješno okupio kulturne aktere iz partnerskih zemalja i otvorio dijalog o inovativnim praksama usmjerenim na podizanje svijesti o kulturnoj baštini šire javnosti, posebno mladih. Bila je to izvrsna prilika za lokalne aktere i međunarodne sudionike da obogate svoje znanje i podijele svoja iskustva na polju očuvanja i svijesti o kulturnoj baštini. Događaj je završen

zajedničkom izjavom sudionika projekta u kojoj se priznaje da je kulturna baština moćan pokretač djelovanja zajednice.

Stoga mjesta baštine i zgrade mogu imati vrlo pozitivan utjecaj na mnoge aspekte načina na koji se zajednica razvija. Obnova, stanovanje, obrazovanje, ekonomski rast i angažman u zajednici primjeri su načina na koje baština može dati vrlo pozitivan doprinos životu zajednice.

Svi materijali korišteni tijekom konferencije, kao i biografije panelista, prezentacije i **cjelokupni zapis konferencije** mogu se naći na sljedećem [linku](#).

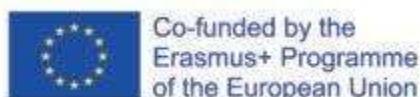
Sve detaljne projektnih aktivnosti dostupne su na [službenoj web stranici](#) CLINK, kao i u [informativnom listu](#) CLINK. Slijedite [FB stranicu](#) projekta i postanite član zajednice CLINK.

IMPACT - Uključivanje je važno! Korištenjem scenskih umjetnosti do kohezije i tolerancije

Trajanje projekta: 01/03/2019 – 01/10/2021

Donator: Europska komisija (Erasmus + KA 2 Strateška partnerstva u području mladih / inovacija)

Aplikant: VidensCenter for Integration – VIFIN (Vejle / Denmark)

Partneri: LDA Mostar (Mostar / Bosna i Hercegovina); LDA Nikšić (Nikšić / Crna Gora); Association of Local Democracy Agencies - ALDA (Strasbourg / Francuska); Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo Mesto (Novo Mesto / Slovenija); La Piccionaia i Carrara Soc. Coop. (Vicenza / Italija); Coalition of youth organizations SEGA Association (Kavadarci / Sjeverna Makedonija); Udruženje Centar za urbani razvoj (Beograd/Srbija).

Opis projekta:

Osnovna ideja projekta je pružiti mogućnosti za zabavu i socijalnu uključenost izbjeglica na Zapadnom Balkanu korištenjem kazališnih i umjetničkih strategija. Tijekom prve faze, projekt će promicati suradnju i razmjenu najboljih praksi među europskim kazališnim kućama s prethodnim iskustvom u radu s izbjeglicama i balkanskim umjetničkim grupama. Tijekom ove faze bit će razvijena strategija socijalnog uključivanja. Tijekom druge faze, balkanske umjetničke grupe provodit će gore izrađene strategije kroz umjetničke radionice s izbjeglicama i lokalnim zajednicama Zapadnog Balkana i na kraju će provesti završne izvedbe. Treća faza posvećena je masovnoj komunikacijskoj i diseminacijskoj kampanji objavljivanjem smjernica o tome kako koristiti izvedbene umjetničke strategije za socijalno uključivanje, promotivni video i ankete.

Glavni cilj:

Zbližiti izbjeglice na području Balkana s lokalnim zajednicama poticanjem kohezije i tolerancije. Sudionici će shvatiti da su ljudi jači zajedno i da mogu učiti jedni od drugih.

Specifični ciljevi:

- razmjenjivati najbolje prakse o tome kako koristiti umjetničke strategije za integraciju izbjeglica i kako zbližiti izbjeglice s lokalnim zajednicama;
- razviti novu strategiju i metodologiju socijalnog uključivanja;
- omogućiti interkulturnalne sastanke pokazujući da je raznolikost obogaćivanje;

- sprječavanje i borba protiv predrasuda i stereotipa;
- poticati osobni razvoj i socijalnu uključenost;
- pokazati da kazalište i druge vrste izvedbenih umjetnosti mogu oblikovati metodologiju za prevladavanje jaza između izbjeglica i lokalnih građana i njihovo približavanje;
- osigurati formalno i neformalno obrazovanje o kazalištu, migracijama itd .;
- promicati kazalište kao inicijativu za samopomoć.

Aktivnosti u 2020. godini

Krajem 2019. godine LDA Mostar započela je s provedbom lokalnih pedagoških radionica u suradnji s [MTM – Mostarskim teatrom mlađih](#) pomoću kazališnih alata. Korisnici radionica bile su raseljene osobe i migranti koji trenutno borave u izbjegličkom kampu Salakovac smještenom u blizini grada Mostara. Lokalne radionice nastavljene su i 2020. godine. LDA Mostar provela je radionice u trajanju pet tjedana za tri skupine sudionika. Više od 100 izbjeglica i lokalnih građana u Mostaru (Bosna i Hercegovina) sudjelovalo je u aktivnostima tijekom decembra/prosinca 2019. i januara/siječnja 2020. godine. Motiv koji nas je vodio kroz cijeli taj proces bio je ideal jednakosti.

Tijekom jedne od radionica izrađivali smo maske, povijajući lice gipsanim zavojima. Tko je želio masku, ležao bi na podu prekrivenim najlonom i mi bismo počeli izrađivati masku. Taj je postupak ponekad trajao 20 minuta ili više. Većina "modela" bila su djeca koja su za to vrijeme mirno i strpljivo ležala. Bilo je divno primijetiti odsutnost hiperaktivnosti i potrebe za neprestanim privlačenjem nečije pažnje, koja se gotovo uvijek prisutna među mladima. Kad bi maske bile gotove, sudionicima bismo objasnili zašto smo ih uopće napravili: „Gledajući masku, ne možemo zaključiti ništa o boji kože, nacionalnosti, religiji ili bilo kojim drugim zamišljenim osobinama koje povezujemo s ljudima kao lokote predrasuda“. Poruka radionica bila je sasvim jasna. Svi smo iste vrste; svi smo ljudi i svima nam je potrebna ljubav. Izvor energije je taj koji pokreće svijet i okuplja čak i potpuno nepoznate ljudе.

sudionicima bismo objasnili zašto smo ih uopće napravili: „Gledajući masku, ne možemo zaključiti ništa o boji kože, nacionalnosti, religiji ili bilo kojim drugim zamišljenim osobinama koje povezujemo s ljudima kao lokote predrasuda“. Poruka radionica bila je sasvim jasna. Svi smo iste vrste; svi smo ljudi i svima nam je potrebna ljubav. Izvor energije je taj koji pokreće svijet i okuplja čak i potpuno nepoznate ljudе.

Tijekom radionica korišteni su elementi kazališta u obrazovanju, playback kazalište i forum teatar. Alati ove metodologije omogućili su voditeljima radionica i sudionicima radionica da izgrade međusobno povjerenje što je rezultiralo otvaranjem sudionika u procesu. Na taj je način postignuto međusobno povjerenje, individualno i grupno otvaranje i produbljeno razumijevanje lokalnih sudionika o razlozima migracija.

Nakon stjecanja povjerenja i razumijevanja tijekom radionica sudionici su zajednicu upoznali kroz zajedničke šetnje gradom, djecu koja su se igrala u parku i zajedničke izlete u slastičarnicu. Na kraju su sudionici i lokalni domaćini shvatili da je među njima manje razlika i da bi se ovaj model zajedničkog rada mogao prenijeti i rezultirati uspješnom socijalnom uključenošću izvan ovog određenog mikro prostora.

Kao kruna lokalnih radionica, u suradnji s MTM-om, LDA Mostar osmisnila je premijeru kazališne predstave pod nazivom „Igra“ koja je trebala biti predstavljena 2020. godine, ali svjetska pandemija COVID-19 produžila je naše planove za 2021. Ova predstava bila je izravni rezultat radionica, nadahnutih životnim pričama migranata iz cijelog svijeta koji su trenutno pronašli utočište u Mostaru, glumili su ih mladi glumci i glumice iz MTM-a, a režirao Sead Đulić.

Tijekom 2020. godine, zbog svjetske pandemije COVID-19, dva **partnerska sastanka** održana su online. Prvi sastanak održan je **3. marta/ožujka** i bio je prilika da se partneri međusobno informiraju o provedbi lokalnih radionica, kao i o ažuriranju plana diseminacije. Drugi sastanak održan je **28. oktobra/listopada** bio je posvećen prilagodbama projekata zbog pandemijske krize, uključujući moguća otkazivanja Završne konferencije 2021. u Danskoj i prelaska na virtualnu konferenciju. To je nešto što tek treba biti odlučeno.

Podrška jačanju kapaciteta lokalnih vlasti i podrška privredne promocije tri grada u BiH u sektoru obnovljivih izvora energije, upravljanju šumskim bogatstvima i promociji mikro i malih produževa

Trajanje projekta: 11/04/2019 – 31/05/2020

Donator: Autonomna pokrajina Trento (Program suradnje između zajednica Trentino-Balkan 2018-2020)

Aplikant: Udruženje Trentino con i Balcani Onlus

Partner lider: Udruženje Progetto Prijedor

Partneri: Gradske administracije i Agencije lokalne demokratije Prijedor, Mostar i Zavidovići; Grad Trento; Civilna zaštita Trentina; Konzorcij za zaštitu životne sredine; Ministarstvo za zaštitu životne sredine Federacije BiH i Republike Srpske; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Federacije BiH i Republike Srpske.

Opći cilj: Promovirati u tri gore navedene lokalne zajednice u Bosni i Hercegovini razmjenu iskustava i širenje primjera dobrih praksi koje se odnose na: održivi razvoj; lokalni socio-ekonomski razvoj; mogućnosti iznalaženja načina za ostanak mladih u svojim lokalnim zajednicama; participaciju i dijalog između organizacija civilnog društva i lokalnih vlasti; globalno građanstvo.

Specifični ciljevi:

- Jačanje kapaciteta lokalnih javnih ustanova, nadležnih ministarstava i ustanova civilne zaštite u Bosni i Hercegovini u planiranju i upravljanju javnim inicijativama koje se odnose na ublažavanje posljedica klimatskih promjena, zaštiti životne sredine, kao i prevenciji eventualnih prirodnih katastrofa, upravljanju prirodnim resursima i korištenju obnovljivih izvora energije
- Jačanje instrumenata za jačanje i podršku modelu mikro i malih poduzeća, kao i zadrugarstava odnosno udruženog poduzetništva
- Omogućiti jačanje saradnje između civilnog društva i ustanova javne administracije u promociji modela lokalnog održivog razvoja

Aktivnosti u 2020. godini

U razdoblju od **27. - 29. januara/siječnja**, predstavnici LDA Mostar održali su niz sastanaka s predstvincima vladinih i nevladinih institucija / organizacija u Gradu Mostaru, kako bi prikupili potrebne podatke za izradu **SWOT analize** koja će pokazati stanje i potrebe teritorija Mostara kada je riječ o **mikro i malim poduzećima**. S izradom spomenute analize nastavio je viši stručnjak za mikro i mala poduzeća iz Trenta (Italija), **Dario Caccamisi**, i korištena je kao osnova za aktivnosti koje su tek trebale uslijediti u okviru projekta. Kako bismo stekli bolju perspektivu o cijelokupnoj situaciji u području mikro i malog poduzetništva, tijekom svoga posjeta Mostaru g. Caccamisi održao je uz podršku LDA Mostar sastanke s predstvincima Odjela za gospodarstvo, komunalne usluge i inspekciju Grada Mostara, predstvincima Grada Mostar, Odjel za socijalna pitanja / Služba za obrazovanje, mlade i sport, s direktoricom REDAH - Regionalne razvojne agencije Hercegovine, predsjednikom Vijeća mladih Grada Mostara i predstvincima INTERA - Tehnološkog parka Mostar.

Njegova ekselencija, **veleposlanik Republike Italije u Bosni i Hercegovini**, Nicola Minasi, **3. februara/veljače** u Sarajevu dočekao je predstavnike LDA Mostar, kao i predstavnike LDA Zavidovići, LDA Prijedor i Associazione Trentino Con i Balcani. Između ostalog, razgovarano je o tradicionalnoj suradnji talijanskih organizacija i organizacija iz Bosne i Hercegovine, kao i o mogućnosti proširenja suradnje u regiji Balkana kroz programe financirane od talijanske autonomne regije Trento.

U razdoblju od **17.-20. februara/veljače** LDA Mostar organizirao je **posjet stručnjakinje za gospodarenje otpadom, Francesce Ville**, tijekom koje je održan niz sastanaka s relevantnim akterima iz Grada Mostara. Cilj je bio prikupljanje podataka za otkrivanje najvećih izazova na području gospodarenja otpadom i mogući razvoj pilot projekata na temelju ulaznih podataka i potreba stanovništva. U tom razdoblju gospođa Villa zajedno s predstavnicima LDA Mostar sastala se s predstvincima Odjeljenja za komunalne djelatnosti i zaštitu okoliša Grada Mostara, direktoricom Javnog poduzeća "Komos" Mostar, direktorom privatne tvrtke za reciklažu Alba BH, predsjednikom Udruge građana "Sinovi Mahale" i zamjenicom izvršne direktorice OCD-a "Nešto Više". Za vrijeme misije gđe. Villa, **20. februara/veljače**, LDA Mostar organizirala je **trening** pod nazivom "**Gospodarenje otpadom**", koji je vodila gđa Villa. Trening je bila sjajna prilika za relevantne dionike da steknu prijeko potrebno znanje o ovoj ključnoj temi koja se tiče dobrobiti lokalnog stanovništva. Predstavnici Grada Mostara, predstavnici lokalnih OCD-ova kao i predstavnici svih projektnih partnera sudjelovali su na treningu iznoseći svoje stavove o izazovima gospodarenja otpadom u svojim lokalnim zajednicama.

Dana **4. marta/ožujka**, neposredno prije nego što je kriza pandemije COVID-19 pogodila Bosnu i Hercegovinu, LDA Mostar uspjela je organizirati trening za mlade pod nazivom "**Pisanje poslovnog plana - započnite vlastiti biznis**". Trening je organiziran u prostorijama [Američkog kutka Mostar](#), a održao ga je putem Skype-a viši stručnjak s velikim iskustvom u području mikro i

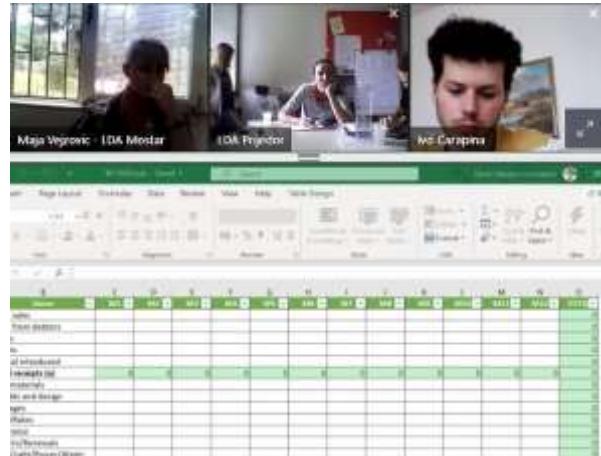
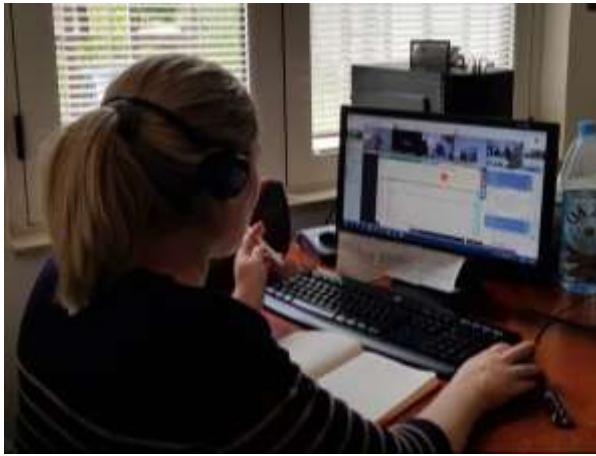
malih poduzeća, g. **Dario Caccamisi**. Cilj je bio upoznati mlade ljudе koji namjeravaju pokrenuti vlastiti posao ili imaju poslovnu ideju koju žele dalje razvijati s elementima i dalnjom razradom poslovnog plana. U isto vrijeme, na treningu su sudjelovali mladi iz Mostara, Prijedora i Zavidovića, u organizaciji LDA Prijedor i LDA Zavidovići u svojim lokalnim zajednicama. Po završetku obuke, sudionici su podijeljeni u tri skupine u svakom od gradova, a svaka je skupina imala jednako vremena za izradu poslovnog plana pod mentorstvom

g. Caccamisija i uz potporu Agencije lokalne demokracije u svom gradu. Najbolji poslovni planovi / poslovne ideje u svakom gradu imali su priliku biti sufinancirani iz projektnog budžeta.

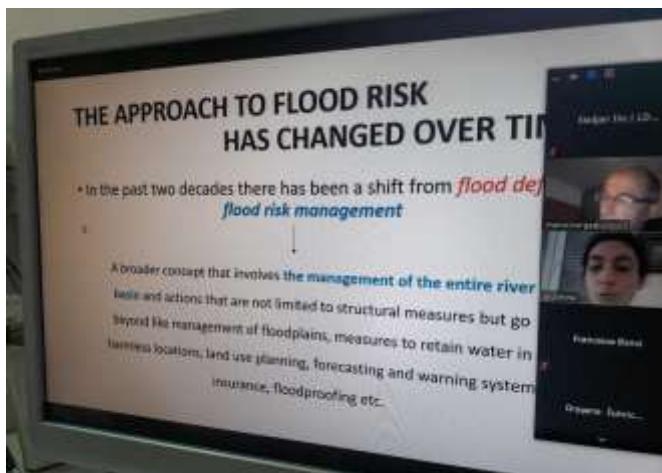
Nastavak treninga "Pisanje poslovnog plana - započnite svoj biznis" organizirala je LDA Mostar putem platforme GoToMeeting **10. juna/lipnja** zbog mjera opreza spram pandemije COVID-19. Obuku je ponovno proveo g. Dario Caccamisi, a cilj je bio pružiti potrebnu pomoć trima skupinama mladih čiji su poslovni planovi bili najbolji. Da bi realizirali svoje poslovne ideje, ovaj je put trebalo detaljno razraditi poslovni plan.

Nakon druge obuke i poboljšanja poslovnih planova, uslijedila je provedba projekata temeljenih na najboljim poslovnim planovima, a predviđa se da će biti gotovi početkom 2021. godine.

Usvajanje web tehnologija temeljenih na pružanju državnih usluga postalo je globalni trend u javnoj upravi. E-uprava nasljeđuje politike upravne reforme nadahnute novim reformama javne uprave (NJ) koje su provedene u cijeloj EU tijekom posljednjih dvadeset godina. Međutim, e-uprava ima za cilj prevladavanje reformi NJ-a, jer joj je cilj transformirati odnos između javnog sektora i društva i istražiti nove kanale pružanja usluga. Izgradnja i upravljanje web stranicama postaje ključni element moderne javne uprave, ali malo se zna o tome kako se te inicijative provode. S obzirom na značajno ulaganje vremena i drugih resursa u vladine inicijative za umrežavanje, ključno je započeti procjenu inicijativa za internetske stranice javne uprave u smislu

kvalitete i učinkovitosti te upotrebe ICT instrumenata u privatnom i javnom sektoru. Slijedom tih činjenica, projekt je imao za cilj istražiti koji su uvjeti kada je u pitanju E-uprava. U skladu s tim, u **oktobru/listopadu** izrađen je **upitnik za građane Mostara** koji istražuje E-upravu, E-upravljanje i transformaciju javne uprave u BiH. Cilj ove studije bio je i bolje razumijevanje razvoja E-uprave na lokalnoj razini u BiH kroz analizu stanja u ovom području u tri općine uključene u projekt (Mostar, Prijedor i Zavidovići).

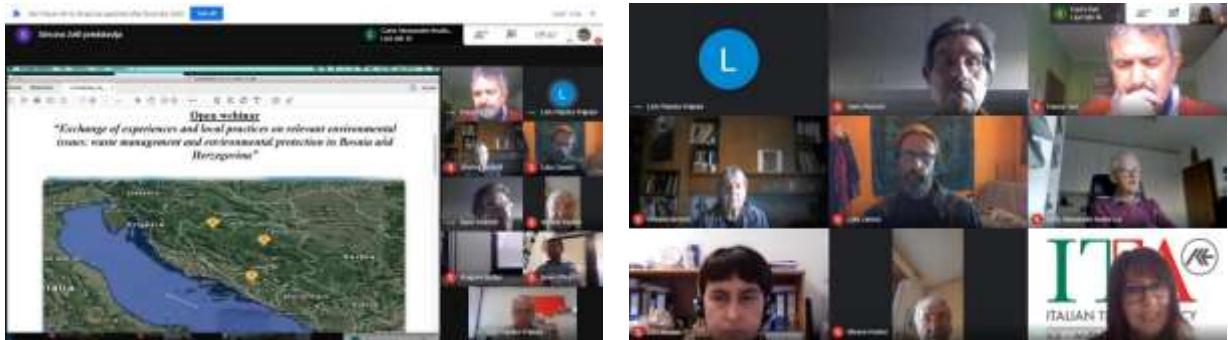
Dana 29. oktobra/listopada u okviru projekta organiziran je online tehnički seminar pod nazivom „**Upravljanje rizicima od poplave - lokalni okvir i perspektiva temeljena na EU**“. Seminar je vodila gđa. Giovanna Caramuta, a raspravljaljalo se o općim načelima i ciljevima, kao i o pregledu i procjeni rizika i opasnosti u upravljanju rizicima od poplava usmjerenih na EU. Relevantni dionici iz tri lokalne zajednice (Mostar, Prijedor i Zavidovići) sudjelovali su u raspravama na seminaru.

Nakon ovog tehničkog seminara slijedila su još četiri seminara u okviru projekta. Prvi je bio otvoreni online webinar „**Razmjena iskustava i lokalnih praksi o relevantnim pitanjima zaštite okoliša: upravljanje rizikom od poplava i upravljanje šumama u Bosni i Hercegovini**“ koji je 23. novembra/studenog organizirala LDA Zavidovići, a okupio je brojne akademске stručnjake i relevantne dionike iz provincije Trentino u Italiji i tri zajednice u Bosni i Hercegovini (Mostar, Prijedor i Zavidovići).

Njegova ekselencija, veleposlanik Republike Italije u Bosni i Hercegovini, Nicola Minasi, također je sudjelovao u događaju, dajući vrijedan doprinos webinaru. U ime LDA Mostar, gđa. Mirhana Tuzlaković, inženjer šumarstva, govorila je o izazovima i potencijalima u unapređenju poslovanja u domeni gospodarenja šumama.

Drugi otvoreni online seminar pod nazivom „**Razmjena iskustava i lokalnih praksi o relevantnim pitanjima zaštite okoliša: upravljanje otpadom i zaštita okoliša u Bosni i Hercegovini**“ održan je 26. novembra/studenog u organizaciji LDA Prijedor, okupljajući relevantne stručnjake i dionike iz Italije i Bosne i Hercegovine. Ova goruća tema bila je posebno važna u okviru projekta s obzirom na činjenicu da su sve tri lokalne zajednice (Mostar, Prijedor i Zavidovići) imale zadatak otkriti ključne probleme unutar upravljanja otpadom i pronaći optimalna i funkcionalna rješenja koja bi se mogla ponuditi zajednica u obliku pilot projekta.

Treći otvoreni online seminar pod nazivom „**Razmjena iskustava i izazovi: uloga malih i mikro poduzeća za lokalni razvoj**“, održan je u organizaciji LDA Mostar **30. novembra/studenog**. U ime LDA Mostar, gđa. Amela Sjekirica-Suljić, stručna savjetnica za EU fondove i razvoj poduzetništva pri Poslovno uslužnom centru, Odjel za gospodarstvo, komunalne i inspekcijske poslove Grada Mostara izlagala je na temu „Mikro poduzetništvo u Gradu Mostar“.

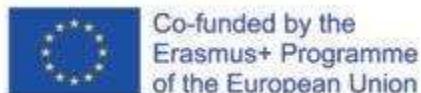
Otvoreni online seminar „**E-uprava i E-upravljanje: prakse i primjene u Bosni i Hercegovini i Trentinu**“, bio je četvrti i posljednji seminar u okviru projekta, organiziran **4. decembra/prosinca**, a koji je okupio relevantne dionike i na kojem su predstavljene studije slučaja iz svih uključenih lokalnih zajednica u projektu, kao i politike EU i buduće mogućnosti za Bosnu i Hercegovinu.

Ambasadori za neformalno obrazovanje mladih

Trajanje projekta: 01/11/2019 – 31/10/2021

Donator: Erasmus+ (KA2 – Suradnja za inovacije i razmjenu dobrih praksi – Izgradnja kapaciteta u području mladih)

Sufinancirao: Institut za razvoj mladih KULT

Sufinancirao: Federalno Ministarstvo kulture i sporta

Aplikant: Agencija lokalne demokratije Mostar (LDA Mostar) (Mostar / Bosna i Hercegovina)

Partneri: Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto (Novo mesto / Slovenija); The Future Now Association (Sofija / Bugarska); Kosovo Center of Diplomacy (Priština / Kosovo*); United Societies of Balkans (Thessaloniki / Grčka); Youth 4 Society (Tirana / Albanija); Center for Intercultural Dialogue (Kumanovo / Sjeverna Makedonija); Asocijacija za demokratski prosperitet – ZID (ADP-ZID) (Podgorica / Crna Gora); NGO IUVENTA (Šabac / Srbija); Turk Girisim ve Is Dunyasi Konfederasyonu (Istanbul / Turska); TDM 2000 (Cagliari / Italija).

Opći cilj: Projekt ima za cilj promovirati učešće u aktivnostima neformalnog obrazovanja i promovirati važnost potvrđivanja i priznavanja kompetencija steklenih izvan formalnog obrazovnog okruženja koristeći inovativnu metodologiju. Projektom se želi uzeti u obzir ono što

je do sada učinjeno na ovom području, istraživanjem najboljih praksi i uspješnih priča i pripremiti se za rad na terenu kako bi se ojačala važnost neformalnog učenja.

Specifični ciljevi:

- Istražiti, prikupiti, analizirati i proširiti najbolje postojeće prakse i politike vezane za potvrđivanje i priznavanje neformalnog obrazovanja kao i uspješne priče mladih ljudi koji dolaze iz 11 zemalja uključenih u ovaj projekt
- Obučiti 22 mlađa "ambasadora" kako bi promovirali ulogu neformalnog obrazovanja u razvoju i kompetencijama počevši od stvarnih iskustava na terenu, uspješnih priča i usmjerjenih metoda
- Kreirati mrežu mladih "ambasadora" neformalnog obrazovanja kao baze za održivi rad na terenu u svrhu promocije neformalnog obrazovanja, stvaranja platforme za razmjenu priča, izazova, ideja i najboljih praksi
- Kreiranje kompletne metodologije za koncept "Ambasadori za neformalno obrazovanje mladih", koja uključuje tome posvećen priručnik, katalog uspješnih priča, online i offline alate i metode za provođenje namjenski kreiranih radionica
- Razviti set preporuka u svrhu provedbe stvaranja novih politika za potvrdu i priznanje kompetencija potrebnih izvan formalnog obrazovnog okruženja, uključujući pri tome javne institucije, privatni sektor i civilno društvo

Opis: Projekt se temelji na neformalnom obrazovanju i radi na razvijanju nove metodologije "Ambasadora za neformalno obrazovanje mladih", obučenih mladih koji se mogu služiti "peer-to-peer" pristupom pružajući svoje iskustvo kako bi nadahnuli druge mlade ljude i relevantne dionike k višem vrednovanju i boljem korištenju NFL iskustva.

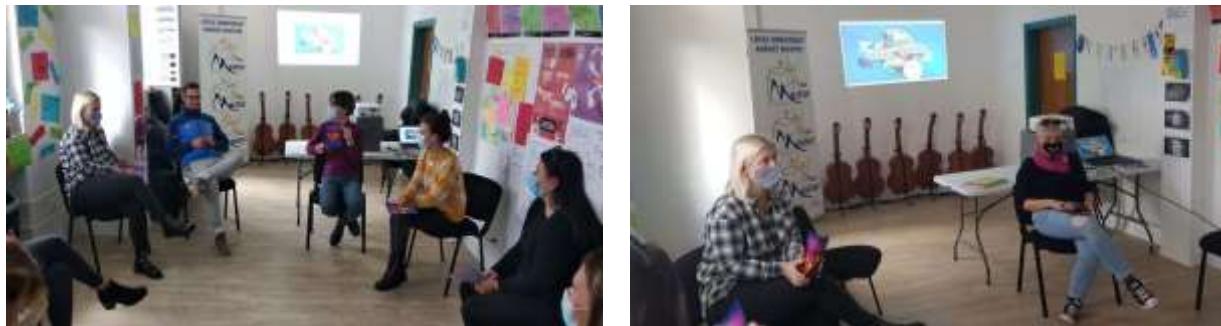
Aktivnosti u 2020. godini

Prva aktivnost u 2020. godini bio je **početni sastanak projektnog tima** koji se održao u **Kumanovu, Sjeverna Makedonija** od **15.-17. januara/siječnja**. Prva međunarodna aktivnost čiji je domaćin bio Centar za interkulturni dijalog okupila je predstavnike svih projektnih partnera. Sastanak je koordinirao voditelj projekta - LDA Mostar. Bila je to prilika za partnera da se upoznaju i razmijene ideje te da razgovaraju o očekivanjima i ukupnim i pojedinačnim projektnim odgovornostima. Nažalost, nešto kasnije u 2020. godini, zbog pandemije COVID-19, postalo je više nego očito da je neke od projektnih aktivnosti dogovorenih u Kumanovu trebalo prilagoditi novonastalim okolnostima. Sastanak je nastavljen **radionicom** koju je održala vanjska stručnjakinja **gđa. Marija Popović**. Cilj mu je bio upoznati sudionike s općim pregledom neformalnog učenja, statistikama zemalja EU-a i zemalja Zapadnog Balkana, kao i primjerima najboljih praksi.

Iako je projektom predviđena prva lokalna aktivnost, **početna konferencija**, trebala biti organizirana u svih 11 zemalja partnera tijekom aprila/travnja 2020. godine, to iz sigurnosnih razloga nije bilo moguće. S obzirom na to da je brzo širenje COVID-19 u BiH započelo u martu/ožujku 2020. godine i da je širom svijeta proglašeno stanje pandemije, partneri su započeli **opsežnu i koordiniranu online promociju** projekta putem službenih društvenih medija i web stranice projekta, ali i putem društveni medija i web stranica svih partnera. Ipak, partner iz Sjeverne Makedonije (Centar za interkulturni dijalog) uspio je održati početnu konferenciju i predstaviti projekt 3. marta/ožujka, neposredno prije nego što je kriza COVID-19 pogodila Sjevernu Makedoniju.

U julu/srpnju 2020. tijekom redovnog sastanka projektnog tima putem Skype-a konzorcij je odlučio pokušati organizirati promotivne konferencije / događaje, sve u skladu sa zdravstvenim mjerama u zemlji svakog partnera, online ili offline, koliko okolnosti dopuštaju. U skladu s tim, LDA Mostar organizirala je tri promotivna događaja u Mostaru, poštujući sve mjere predostrožnosti spram pandemije COVID-19. Prvi događaj održan je 19. septembra/rujna u Omladinskom kulturnom centru Abrašević, kao dio već zakazanog kulturnog događaja (izložbe i koncerta). To je bila prilika da predstavimo naš projekt mladim Mostarcima i predstavimo im mogućnosti i vrijednosti neformalnog učenja. Nadalje, LDA Mostar prijavila se da bude dio europskog događaja proslave Erasmus dana 2020. LDA Mostar je **15. i 16. oktobra/listopada** organizirala događaje „**NFL TALKS**“ u Američkom kutku u Mostaru i Klubu mladih „**POK Mostar**“. Ovi događaji zamišljeni su kao neformalna okupljanja na kojima je LDA Mostar predstavila svoj projekt, ali također iskoristila priliku da se upozna s Erasmus iskustvima mladih unutar naše lokalne zajednice.

Jedna od ključnih aktivnosti u okviru projekta bilo je **istraživanje postojećih politika priznavanja i potvrđivanja neformalnog učenja (NFL)**, te prikupljanje uspješnih priča mladih koji su svoj put izgradili zahvaljujući NFL kompetencijama. Drugo se istraživanje sastojalo od **prikupljanja nadahnjujućih priča** mladih ljudi koji su, zahvaljujući NFL-u izgradili osobni ili profesionalni put, identificirajući svoj put i način na koji znanje koje su stekli uspjevaju učiniti važnim za svoju budućnost.

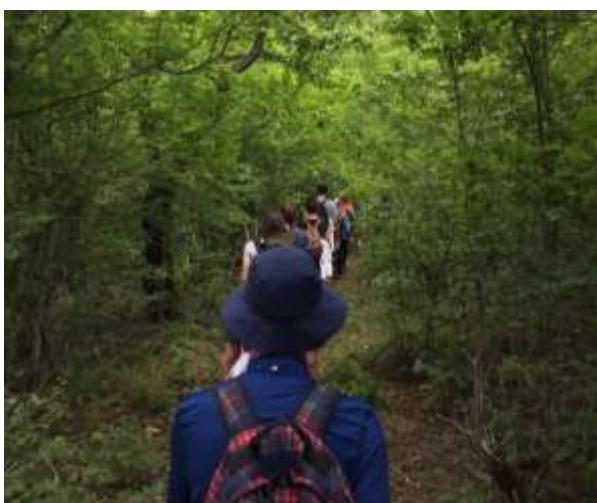
LDA Mostar je u suradnji s partnerskom organizacijom Asocijacija za demokratski prosperitet - ZID razvila **metodologiju istraživanja** koju su usvojili svi partneri. Dana 22. aprila/travnja započelo je nacionalno istraživanje NFL-a, kao i prikupljanje relevantnih podataka iz EU-a. Prvi korak bila je diseminacija **upitnika** koji je podijeljen mladim ljudima u dobi od 15-30 godina. Cilj

upitnika bio je saznati što mladi znaju o metodama neformalnog učenja i kako ih mogu koristiti. Ukupno je **990 mlađih** iz 11 zemalja partnera projekta sudjelovalo u ovom istraživanju.

U svjetlu globalne blokade, projektni su partneri uspjeli organizirati **intervjue s relevantnim akterima** u svojim zajednicama, što je također bilo dio istraživanja. Cilj je bio prikupiti informacije o trenutnoj situaciji nacionalnih politika o NFL-u, mobilnosti mlađih, o neformalnom učenju, ali i ulozi relevantnih aktera u njemu. Ovi su intervjuji ujedno bili i polazište za preporuke i zaključke istraživanja. Na kraju je provedeno **36 intervjeta** (online ili offline), a objavljivani su online od **maja/svibnja - jula/srpna** 2020. godine.

Treći korak prema završetku istraživanja bila je provedba **fokus grupe s mlađim ljudima** gdje smo ih pitali o njihovim percepcijama, mišljenjima, uvjerenjima i stavovima spram mobilnosti mlađih i NFL-u. U razdoblju **maj/svibanj - septembar/rujan** organizirano je **26 fokus grupa** (online ili offline), a u njima je sudjelovalo više od **250 pojedinaca**. LDA Mostar organizirala je **dvije fokus grupe** u Mostaru. **Prva** je organizirana **26. juna/lipnja** kao dio planinarskog iskustva okupljanja mlađih u dobi od 24 do 28 godina, a **druga 10. jula/srpnja** okupivši mlade aktiviste, predstavnike organizacija mlađih i mlađih koji su već imali neko relevantno iskustvo s NFL-om.

Kao **dodatni doprinos istraživanju**, sve su partnerske organizacije predočile pregled postojećih strategija o NFL-u koje su kreirale unutar svojih organizacija kao i opis trenutnog statusa NFL-a u svojim državama. Nakon finalizacije, u decembru/prosincu 2020. godine objavljeno je [**Istraživanje o priznavanju i potvrđivanju neformalnog učenja u Europskoj uniji, Zapadnom Balkanu i Turskoj**](#).

U međuvremenu, projektni tim uložio je dodatni napor i uključio mlade u još neke online aktivnosti - **blogove mladih** o utjecaju pandemije na njihov život. Osam blogova objavljeno je i podijeljeno na web stranici projekta i društvenim mrežama, te distribuirano na web stranicama i društvenim mrežama partnera na projektu.

U **decembru/prosincu** 2020. godine objavljen je engleskom jeziku online [**„Katalog nadahnjujućih priča o neformalnom obrazovanju“**](#). Katalog donosi kolekciju nadahnjujućih priča mladih ljudi koji su izgradili osobni ili profesionalni put zahvaljujući NLF-u. Prikupljanjem ovih priča, ambasadori mladih stvorit će mali alat za promicanje neformalnog učenja. Pedeset nadahnjujućih priča prikupljeno je u pisanom, a 8 u video obliku. Katalog je preveden i na bosanski jezik, što je prikupila LDA Mostar, a financirao [**Institut za razvoj mladih KULT**](#).

Sljedeća važna aktivnost, koja bi trebala biti provedena 2020. godine, bilo je stvaranje **Mreže ambasadora mladih na online platformi za razmjenu priča i najboljih praksi NLF-a**. Zbog krize uzrokovane pandemijom COVID-19 pokretanje platforme odgođeno je za nekoliko mjeseci, ali je unatoč tome provedeno do kraja 2020. LDA Mostar provela je jedinstveni natječajni postupak za izgradnju i dizajn online platforme. Za ovu aktivnost LDA Mostar uspjela je prikupiti dodatna sredstva koja je **sufinancirao KULT**.

Pored toga, 2020. godine LDA Mostar je također uspjela dobiti sredstva od **Federalnog ministarstva obrazovanja i sporta** kroz program **Transfer za mlade**.

Aktivnosti upravljanja projektom organizirane su i provode se tijekom cijelog razdoblja provedbe projekta. Skype sastanci konzorcija organizirani su redovito (6 sastanaka u prvoj godini provedbe projekta). **Drugi međunarodni sastanak za srednjoročnu evaluaciju** koji se trebao održati u Mostaru, Bosna i Hercegovina u oktobru/listopadu, zamijenjen je **online** verzijom 20. Novembra/studenog zbog pandemije COVID-19, a okupio je predstavnike svih partnerskih organizacija. Bila je to prilika da se osvrnemo unatrag i vidimo što je učinjeno, razgovaramo o budućim koracima i planiramo budućnost projekta. Redovita komunikacija među partnerima bila je od presudne važnosti tijekom prve godine projekta, jer je održavala sve organizacije u konzorciju snažnim, uzimajući u obzir velike poteškoće za sve nas zbog krize uzrokovane pandemijom COVID-19.

STAR – STreet ARt

Trajanje projekta: 01/11/2019 – 31/10/2022

Donator: Evropska komisija (Europa za građane – Mreža gradova)

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Aplikant: Općina Arcugnano (Italija)

Partneri: Vijeće župe Beato – Lisabon (Portugal); Odjel za kulturu, mlade i sport Općine Peć (*Kosovo); Zaklada Street Art muzej – Amsterdam (Nizozemska); Općina Trebnje (Slovenija); Općina Pargaujas (Latvija); Općina Vlora (Albanija); Općina Mioveni (Rumunjska); Udruženje Evropska agencija za projekte i upravljanje – Prag (Češka Republika); Općina Bydgoszcz (Poljska); Grad Mostar (Bosna i Hercegovina); kitev – Kultura u kuli – Oberhausen (Njemačka); Grad Zaječar (Srbija); Općina Reggio Emilia (Italija); ALDA (Francuska)

Opis: U posljednjim godinama, porast migracijskih tokova učinio je Europu multikulturalnom i multietničkom. Kao posljedica toga, gradovi su promijenili svoju urbanizaciju i profil, predgrađa su povećala generiranje fragmentacije i marginalizacije. Nadalje, krizna situacija proteklih godina (npr. finansijska kriza 2008. godine ili izbjeglička kriza) pogoršava ovu urbanu raslojenost i hostilitet između područja, proizvodeći stigmatizaciju i socijalno-prostornu isključenost. Projekt ima namjeru stvoriti mrežu gradova sa zajedničkom strategijom za promicanje socijalne uključenosti i smanjenje marginalizacije rehabilitacijom zanemarenih i napuštenih područja europskih gradova kroz uličnu umjetnost. U projektu sudjeluju akteri iz 14 zemalja: Albanije, Bosne i Hercegovine, Češke, Francuske, Italije, *Kosova, Latvije, Portugala, Poljske, Rumunjske, Srbije, Slovenije, Njemačke i Nizozemske.

Ciljevi:

- obnavljanje zanemarenih i napuštenih područja europskih gradova, koristeći se snagom ulične umjetnosti u zajednici kako bi se stvorio lokalni identitet, socijalna uključenost i aktivno građanstvo;
- izgradnja snažne mreže gradova, posvećenih razmjeni pozitivnih rezultata korištenja ulične umjetnosti kao načina uključivanja zajednica i obnove javnih prostora, stvarajući multiplikativni učinak.

Očekivani ishodi:

- promiče se umrežavanje među europskim gradovima koji koriste uličnu umjetnost zajednice kako bi maksimizirali aktivno građanstvo i socijalnu uključenost;
- razmjenjuju se najbolje prakse među partnerima za promicanje aktivnog građanstva, socijalne uključenosti i urbane obnove na održiv način;
- pojačan je osjećaj pripadnosti i lokalnog identiteta među građanima;
- poboljšana je kohabitacija i solidarnost među građanima;
- povećan je angažman građana u lokalnim i socijalnim pitanjima;
- povećana je svijest građana o europskim vrijednostima.

Napomena: Kao jedan od partnera na projektu, Grad Mostar je odlučio dodijeliti LDA Mostar kao suradnika na projektu, pomažući Gradu Mostaru u provedbi i izvještavanju o projektnim aktivnostima.

Aktivnosti u 2020. godini

Prva službena aktivnost u 2020. godini bio je **početni sastanak projektnog tima** koji je umjesto u Arcugnanu u Italiji držan **online 15. aprila/travnja**. Bila je to prilika da se partneri međusobno upoznaju i razgovaraju o projektnoj metodologiji, aktivnostima i financijama. Predstavnici LDA Mostar prisustvovali su sastanku kao suradnik Gradu Mostaru koji je partner na ovom uzbudljivom projektu.

Predstavnici LDA Mostar, [Grada Mostara](#) i [Street Arts Festivala Mostar](#) bili su dio **Prvog međunarodnog događaja** u okviru projekta STAR pod nazivom "**Street art protiv urbane i socijalne marginalizacije**" održanog putem online platforme 4. juna/lipnja. Prvotno je planirano da se ovaj događaj organizira u Arcugnanu u Italiji u obliku treninga, ali zbog svjetske pandemije COVID-19 i njegovih posljedica organiziran je virtualno. Ipak, ovaj je događaj okupio **više od 100 sudionika** zainteresiranih za uličnu umjetnost i utjecaje koje ima na društvo općenito s naglaskom na lokalne zajednice. Tijekom događaja predstavljen je projekt o kojem su razgovarali predstavnici organizacija civilnog društva i lokalnih vlasti te umjetnici. Grad Mostar jedan je od partnera ovog projekta koji se financira kroz EU program Europa za građane, a LDA Mostar službeni je suradnik Grada Mostara u okviru projekta Star. U skladu s tim, direktorica LDA Mostar, gđa. Dženana Dedić, imala je čast predstaviti Grad Mostar tijekom događaja. [Prezentacija](#) je uglavnom bila posvećena raznim projektima koji se dotiču umjetnosti i kulture (s naglaskom na street art), a koje su LDA Mostar, Street Arts Festival Mostar i Grad Mostar proveli tijekom posljednjih nekoliko godina. **Snimka događaja** dostupna je na sljedećem [linku](#).

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

4 T H J U N E 2 0 2 0
10.00 A M

STREET ART AGAINST SOCIAL AND URBAN MARGINALIZATION

- 10:00 | Welcoming greetings and STAR project presentation.
Paolo Pelizzaro, Arcugnano Municipality
Nadia Di Iulio, ALDA
- 10.15 | Street art Movement: definition, perception, acceptance and resistance, Anna Stolyarova, Founder of the Street Art Museum Amsterdam
- 10.30 | The value of the Street Art for combating social exclusion and marginalization
Mattia Campo Dell'Orto, Urban Artist
- 10.45 | Reflection on Street Art and its role in the regeneration of urban areas.
2501, Street Artist
- 11.00 | Involving citizens in street art initiatives
Cristi Stefan, City of Mioveni
- 11.15 | A journey across Europe through street art
STAR project partners

Street Art for the next generation

- For a good 20 or more years the city of Plovdiv has been encouraging its youth to express themselves in many ways. The example, such as Chalk Art Day "Paint the city" shows the results along it's rich history to both professionals and amateurs and besides the young ones is let know how important their drawings are.
- While this is a very small significant or interesting, in case we have to take into account that this might be a future artist's first act, attempt at street art and from here his career can start. This is why we have to keep in thinking about the chances of expressing himself and eventually try to do it on a much greater level.

Prva lokalna aktivnost - **susret lokalnih aktera** održala se **11. juna/lipnja**. Tijekom sastanka predstavnice LDA Mostar zajedno s predstavnicom Grada Mostara, gđom Sabinom Memić, predstavili su projekt i lokalni put predstavnicama Street Arts Festivala Mostar. Prvi korak prema provedbi **Lokalnog puta - faza I** podrazumijeva utvrđivanje ciljnog mesta za urbanu obnovu koja uključuje mlade, škole i opću populaciju. Ova akcija trebala podrazumijevati **izradu murala**, te biti izravan rezultat rada i angažmana mladih Mostaraca. Kako bi nastavili s ovom aktivnošću, dizajniran je upitnik za građane Mostara koji je od njih tražio da odaberu poželjno mjesto za urbanu obnovu u gradu, dajući im na takav način mogućnost sudjelovanja u odlučivanju. Dizajnirane su dvije vrste **upitnika**, jedan **za stručnjake** i jedan **za opću populaciju**.

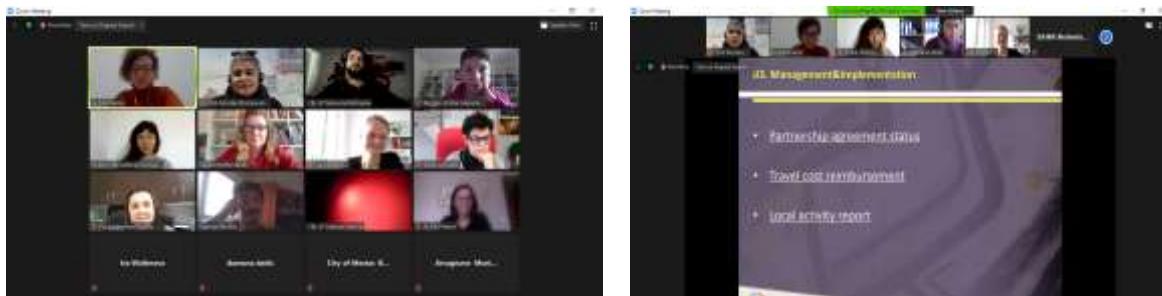

Predstavnici LDA Mostar i Grada Mostara sudjelovali su **5. oktobra/listopada** na online događaju pod nazivom „**ALDA TALK 2.2 - Ulična umjetnost za obnovu zajednica**“. Webinar je započeo predstavljanjem pokreta ulične umjetnosti i njegovom evolucijom od strane predstavnika **Street Art Museum Amsterdam**, rasprava je uslijedila prezentacijom projekta **CAPUS**, kroz opis participativnih akcija za očuvanje uličnih umjetničkih djela. Konačno, **Borgo Universo Festival** predstavljen je kao inovativna i uspješna studija slučaja za izgradnju učinkovitih javno-privatnih partnerstava i partnerstava civilnog društva i jačanje uključive i održive urbanizacije, građanskog angažmana i participativnih procesa.

Namjera webinara bila je objasniti ulogu Street-a kao procesa socijalne i urbane regeneracije zajednica, posebno kao alata za potporu ekonomskim, socijalnim i ekološkim vezama između urbanih, urbanih i ruralnih područja. Projekt presjeca SDG-ove 10.2, 11.3, 11.A, 17.17, a razgovor je emitiran u okviru **Europskog tjedna održivog razvoja**.

Dana **12. novembra/studenog** projektni tim održao je **Koordinacijski sastanak** na platformi Zoom kako bi preusmjerio neke projektne aktivnosti zbog posljedica pandemije COVID-19. Unatoč svim poteškoćama, partneri su razgovarali i otkrili neke inovativne načine angažiranja građana kroz projektne aktivnosti.

Monumental 9

Trajanje projekta: 24/10/2019 – 24/07/2020

Donator: Vijeće za regionalnu suradnju - RCC ("Podrška provedbi RCC Triple-P turizma u Jugoistočnoj Europi: Promocija, politika i program rada za bespovratne potpore")

RegionalCooperationCouncil

This project is funded by
the European Union

Aplikant: Agencija za lokalnu demokratiju Nikšić (Crna Gora)

Partneri: LDA Mostar (Bosna i Hercegovina); LDA Prijedor (Bosna i Hercegovina); LDA Zavidovići (Bosna i Hercegovina); LDA Subotica (Srbija); LDA Knjaževac (Srbija); LDA Kosovo (*Kosovo); ALDA Skoplje (Sjeverna Makedonija)

Opis projekta: Temeljne aktivnosti predložene akcije imaju za cilj stvaranje preduvjeta za razvoj novog turističkog proizvoda za povećanje zaposlenosti mladih i povećanja broja aktivnosti koje stvaraju prihode kroz uključivanje mikro-lokaliteta, kao i mladih greetera i / ili vloggera u program regionalne suradnje. Izgradnja kapaciteta za LDA greetera i vloggere, vježba razvoja vještina profesionalnih vodiča, terenski posjeti i učenje primjenom određenih pristupa, namijenjeni su da doprinesu općem cilju s posebnim fokusom na aktivnosti namijenjene uključivanju mladih iz lokalnih zajednica u regionalni program međukulturalne razmjene kako bi zajedno radili na razvoju novog turističkog proizvoda.

Opći cilj: Pomoći u stvaranju preduvjeta za razvoj novih turističkih proizvoda radi povećanja zaposlenosti mladih i aktivnosti koje stvaraju prihode kroz uključivanje mikro-lokaliteta, te mladih greetera i vloggera u program regionalne suradnje

Specifični ciljevi:

- razviti inovativne promotivne akcije prilagođene mladima kako bi se osigurala orientacija i promidžba narativa o devet veličanstvenih spomenika iz Drugog svjetskog rata;
- stvoriti internetsku platformu prilagođenu mladima za predstavljanje mjesta, lokacija i baštine

- razviti regionalni pilot program međukulturalne razmjene mladih, uključujući istraživanje, pripovijedanje priča, digitalizaciju novog kulturno-turističkog proizvoda: Monumental 9;
- pomoći u povećanju atraktivnosti za turistički razvoj i aktivnosti donošenja prihoda na mikro lokalitetima;

Aktivnosti u 2020. godini

Prva projektna aktivnost u 2020. godini bio je **Regionalni program izgradnje kapaciteta** pod nazivom "**Svaki spomenik priča svoju priču**" koji je okupio **30 mladih greetera i vloggera** iz partnerskih organizacija u **Prijedoru** u periodu od **13.-15. februara/veljače** na lokalitetu **Spomenik Kozara**. Interaktivne radionice kombinirane istraživanjima i terenskim posjetima osmišljene su kako bi pomogle razviti vještine greetera i vloggera kao i istraživački rad u stvaranju kvalitetnog turističkog promotivnog narativa. Program obuke u Prijedoru sastojao se od kombiniranog skupa radionica za razvoj vještina i praktičnih posjeta mjestu koje su stariji treneri pripremili i organizirali kao **pilot turu**.

Iskusni treneri, **g. Dario Terzić i g. Darel Kapetanović**, upoznali su mlade sudionike treninga sa učinkovitim stilovima komunikacije, pristupima kreativnog pisanja, dok je praktični rad obuhvaćao upotrebu inovativnih i digitalnih / video alata za predstavljanje web mjesta i lokacija te pružanje orientacijskog ili informativnog sadržaja vezanog za baštinu, avanturu, turizam i druge usluge, kao i aspekt mobilnosti proizvoda.

Terenski posjeti / foto safari uključivali su kulturne znamenitosti grada **Prijedora - Gradski muzej, Spomen kuću Mladena Stojanovića**, dok su mladi sudionici treninga proveli jedan cijeli dan u **Memorijalnom kompleksu Kozara** gdje su snimili nekoliko spektakularnih fotografija uživajući i u sunčanom danu. Pojedinačne i grupne foto sesije, izrada video / kratkog filma, dokumentiranje nekih osobnih dojmova bili su dio ovog kreativnog procesa.

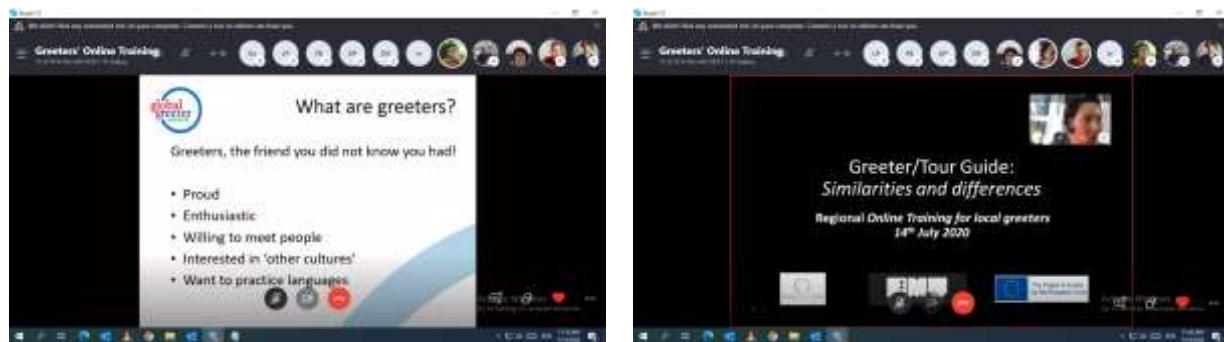
Uz vodstvo trenera i pomoć profesionalnih turističkih vodiča, sljedeće aktivnosti uključivale su formiranje LDA timova koji će se uključiti u učenje radeći pristupe (na temelju prethodno izrađenog priručnika za obuku) za daljnju promidžbu i objavljivanje kulturnih znamenitosti i turistički razvoj, dok će izrađeni priručnik za obuku poslužiti kao osnova za daljnji razvoj njihov profesionalnih vještina.

Spomenik Kozara bio je nezaboravno iskustvo za mlade greetere, od kojih je većina ovdje bila prvi put.

Dana **24. juna/lipnja** održan još jedan virtualni **koordinacijski sastanak** projektnog tima. LDA-ovi su raspravljali o pripremama lokalnih aktivnosti: online trening, nove web platforme i druge lokalne aktivnosti koje su predviđene u sljedećim mjesecima poput promocije kulturne baštine iz Drugog svjetskog rata na Zapadnom Balkanu.

Dana 14. jula/srpnja organiziran je **online trening za mlade gretere** koji su sudjelovali u programu edukacije i nastavku pilot regionalnih tura s ciljem motiviranja, nadahnућа i pružanja osnovnih znanja i vještina za kvalitetnu prezentaciju kulturne baštine tijekom tura istraženih za vrijeme implementacije projekta. LDA Crna Gora zajedno s partnerima LDA Mostar, LDA Kosovo, LDA Zavidovići, LDA Prijedor, LDA Knjaževac, LDA Subotica i ALDA Skopje razvija nove turističke proizvode koristeći greeter koncept i moderne pristupe kako bi povećala zapošljavanje mlađih i aktivnosti koje donose prihod kroz angažiranje mikro- lokaliteta.

Dana 15. jula/srpnja organiziran je još jedan **online trening** u okviru projekta. Ovaj put za **mlade lokalne bloggere i vloggere**. Kako postati vlogger i / ili blogger, kako napraviti dobru arhitektonsku fotografiju, kako promovirati kulturnu baštinu putem postova i blogova i upoznati spomenike posvećene Drugom svjetskom ratu u regiji bile su neke od tema ovog webinara .

Sljedeća aktivnost bila je **prva terenska tura** u okviru projekta je organizirana od **27.-31. jula/srpnja**, a uključivala je posjet **Konjicu, Jablanici, Mostaru** (Bosna i Hercegovina) i **Nikšiću** (Crna Gora). Turneja je privukla mlade bloggere, greetere i turističke djelatnike koji su imali priliku posjetiti različite dijelove lokaliteta kulturne baštine. **Titov bunker** u Konjicu, **Memorijal bitke za Neretvu** u Jablanici, **Partizansko spomen groblje** u Mostaru i **Spomen-područje Trebješa** kod Nikšića bili su dio prve ture.

Obilazak terena započeo je u Bosni i Hercegovini. Prva stanica bila je posjet **Titovom bunkeru** u Konjicu. Fascinantna je činjenica da građani bivše Jugoslavije nisu znali za ovaj objekt sve do ranih 90-ih. Zbog toga se bunker smatra najbolje čuvanom tajnom bivše države. Osim bunkera, sudionici su imali privilegiju posjetiti **rodno mjesto Zuke Džumhura**, istaknutog bosanskohercegovačkog pisca, slikara i karikaturista. Sljedeće mjesto koje je trebalo posjetiti bio je **Zavičajni muzej Konjic i muzej drvoreza obitelji Nikšić**.

After visiting Konjic, the participants headed to Jablanica, a town located in Herzegovina-Neretva canton in Bosnia and Herzegovina. In Jablanica they had the opportunity to enjoy an evening with the sounds of the **Music School "Galeb"**. Furthermore, they visited the **Museum "Battle on Neretva"** and spent some time with the women of the **Women's Association "Most"** who prepared delicious traditional Bosnian dishes.

Nakon posjete Konjicu, sudionici su se uputili u Jablanicu, grad smješten u Hercegovačko-neretvanskoj županiji/kantonu u Bosni i Hercegovini. U Jablanici su imali priliku uživati u večeri uz zvuke **Muzičke škole "Galeb"**. Nadalje, posjetili su **Muzej "Bitka na Neretvi"** i proveli neko vrijeme sa ženama **Udruženja žena "Most"** koje su pripremale ukusna tradicionalna bosanskohercegovačka jela.

Posljednja stanica u Bosni i Hercegovini bio je Grad Mostar. Sudionici su posjetili **Partizansko spomen groblje** izgrađeno u čast palim partizanima i svima koji su sudjelovali u antifašističkoj borbi. U današnje vrijeme groblje je zapušteno i uništeno, svjedočeći vrijeme koje izaziva ideološke rasprave. Pod drvećem u **Gradskom parku Zrinjevac** sudionici su otkrili opuštajuće i energizirajuće **satove joge i meditacije**. Štoviše, sudionici su istraživali **murale** nastale u okviru **Street Arts Festivala Mostar** i groblje na kojem je pokopan najpoznatiji mostarski pjesnik **Aleksa Šantić**.

Posjet **Starom gradu** u Mostaru pružio je mogućnost učenja o **tradicionalnim tehnikama izrade predmeta od bakra, drvoreza, slikanja na kamenju**. Spravljanje tradicionalne **bosanske kave** i plesanje **tradicionalnih narodnih plesova** bili su među najzanimljivijim aktivnostima. Večer je bila posvećena posjetu **Mostarskom teatru mladih (MTM)** i kazališnoj predstavi "**San o slobodi**", koja prikazuje Drugi svjetski rat sa stajališta ljudi zarobljenih u logorima fašističko-nacističkog režima. Dio turneje po Bosni i Hercegovini završen je gradskom **rafting turom** na rijeci Neretvi i adrenalinskom pustolovinom na **zip line-u** (brdo Fortica).

Izlet je zatim nastavljen u Crnoj Gori otkrivajući Nikšić i njegovu kulturnu baštinu i tradiciju. Počevši od **arboretuma**, zbirke domaćih i stranih vrsta drveća i grmlja, koje je **u Grahovu** izradio general Vojo Kovačević. Obilazak je nastavljen do nedavno obnovljenog **Spomen-parka za ustank i revoluciju na brdu Umac**. Okusi regije, tradicionalni ambijent, stara kamena kuća i domaća hrana također su istraženi u **etno-kući i špilji "Đedovina"**. **Slano jezero i most na Moštanici**,

takozvani **Rimski most**, nezaobilazne su atrakcije na putu do Nikšića. “**Riverside Maksimović**”, bilo je savršeno mjesto za kušanje ribljih specijaliteta u autentičnom ambijentu na obali rijeke Zete. Avantura se nastavila u nikšićkom **selu Župa**, uživajući u neobičnim prirodnim ljepotama i upoznavajući se s tehnikama proizvodnje sira na **poljoprivrednom gospodarstvu Miličić**. U blizini se nalazi spomenik u čast sjećanja na osobe koje su izgubile život u bitci na Sutjeski.

Trebjesa, zaštićeno prirodno područje grada Nikšića, bila je posljednje mjesto koje je trebalo posjetiti. Park ima više od 200 zeljastih i 40 drvenastih vrsta. Na Balkanskom poluotoku postoji 15 endemske vrste. Mjesto za opuštanje, vožnju biciklom s panoramskim pogledom na Nikšić. U podnožju Trebjese podignut je impozantni spomenik u obliku 11 metara visokih krakova koji se protežu do neba u znak sjećanja na 32 pogubljena člana otpora. "Generacije će se stoljećima diviti vašem junaštvu" ugravirano je na ovaj spomenik, koji je 1987. godine dovršio autor Ljubo Vojvodić.

Druga tura u okviru projekta Monumental 9 bila je usredotočena na otkrivanje monumentalnih krajolika **Brezovice (Kosovo *)**, **Kruševa (Sjeverna Makedonija)** i **Niša (Srbija)**. Izlet je organiziran od **28. jula/srpnja - 1. augusta/kolovoza**. Mladi bloggeri, greeteri i turistički radnici koji su imali priliku posjetiti različite dijelove mesta kulturne baštine kao što su **Spomenik Partizanskoj jedinici na Šar planini** u Brezovici, **Makedonium (Ilinden)** u Kruševu i **Spomen-park Bubanj** u Nišu.

Regionalnu pilot turu 3 zajednički su organizirali članovi LDA Subotica i LDA Prijedor u periodu od **10.-15. augusta/kolovoza**. Avantura je započela posjetom **Memorijalnom kompleksu Kozara** i okolici Prijedora (Bosna i Hercegovina), a nastavljena je putovanjem do **Spomen-parka Sremski front** u blizini Fruške gore u Vojvodini, dok je posljednja stanica bila u **Spomen kompleksu Kadinjača** u zapadnoj Srbiji u blizini Grada Užice.

U period od **22.-23. septembra/rujna** posljednja projektna aktivnost bila je **Završna konferencija** projekta održana u Nikšiću u Crnoj Gori najavljujući kraj projekta Monumental 9.

Ovaj je projekt osmislio online trening za mlade greetere, vloggere i bloggere. Glavni ishod bio je stvaranje **3 pilot ture za promicanje memorijalnog turizma**. Prvo putovanje bilo je u Konjic, Jablanicu, Mostar i Nikšić, druga ekspedicija bila je Brezovica, Kruševo i Niš, a posljednje putovanje u Prijedor, Šid i Užice.

The follow up of Monumental 9 is our **CulTours** project creating **mobile applications for promotion and shared cultural heritage**. It is funded by Western Balkan Fund.

Izrađena je interaktivna i "user friendly" web stranica koja sadrži audio, vizualne i pisane narative o devet veličanstvenih spomenika iz Drugog svjetskog rata. Da biste istražili našu avanturu na Balkanu, pogledajte našu [web stranicu](#).

Nastavak Monumentala 9 naš je **CulTours** projekt koji stvara **mobilne aplikacije za promociju zajedničke kulturne baštine**. Financira ga Western Balkan Fund.

WB CulTours – Kulturne ture po Zapadnom Balkanu

Trajanje projekta: 01/06/2020 – 01/06/2021

Donator: Western Balkans Fund

Aplikant: Balkanska mreža za lokalnu demokraciju / Balkan Network for Local Democracy (BNLD)

Partneri: Agencija za lokalnu demokratiju Mostar (Mostar / Bosna i Hercegovina); Agencija za lokalnu demokratiju Nikšić (Nikšić / Crna Gora); Centar lokalne demokratije Knjaževac (Knjaževac / Srbija); Agencija za lokalnu demokratiju Kosovo (Peć / Kosovo)

Cilj: Unaprijediti regionalnu saradnju i regionalnu koheziju u WB6 kroz kulturološku saradnju i aktivnosti održivog razvoja.

Specifični ciljevi:

- promovirati zajedničko kulturno nasljeđe zemalja Zapadnog Balkana vezano za zajedničku historiju, stvaranjem instrumenata prilagođenog mladima;
- podržati lokalni održivi razvoj mikro-lokaliteta kroz turizam i aktivnosti koje stvaraju prihode;
- dodatno osnažiti saradnju i umrežavanje različitih sudionika na lokalnom i regionalnom nivou

Opis: Projektna ideja razvijena je kao nastavak projekta „Monumental 9“ koji se finansira iz Regional Cooperation Council's Programme: “Support to the implementation of the RCC Triple-P Tourism in SEE”. Projekt „Monumental 9“ podržava stvaranje internetske platforme koja će predstaviti i promovirati narativ devet spomenika iz Drugog svjetskog rata na Zapadnom Balkanu. Projekt razvija pilot interkulturnalni program razmjene mladih, uključujući istraživanje, pripovijedanje, digitalizaciju novog kulturnog turističkog proizvoda kao i program izgradnje kapaciteta za mlađe vloggere i gretere. „Monumental 9“ pomaže povećanju atraktivnosti za turistički razvoj i aktivnosti koje stvaraju prihod mikro-lokaliteta.

U ovom kontekstu, predložena akcija će se nadograditi na rezultate iz „Monumental 9“ projekta, posebno na mnoštvo informacija stvorenih tijekom projekta i predstavljenih na online platformi, doprinoseći na taj način održivosti i uvećavanju vrijednosti socijalne intervencije kao i multipliciranju rezultata.

Ovaj projekt će doprinijeti promociji turističkih potencijala Zapadnog Balkana kroz perspektivu zajedničke kulturne baštine i zajedničke povijesti, a posebno kroz uključivanje mladih. Projekt će promovirati umrežavanje različitih sudionika na lokalnoj razini s ciljem povećanja turističkih potencijala i mogućnosti za zapošljavanje mladih, bolje razumijevanje i pomirenje na Zapadnom Balkanu.

U ovom specifičnom kontekstu ekonomske i socijalne krize, još je važnije pozabaviti se pitanjem turizma, pružiti podršku sektoru i doprinijeti ekonomskom razvoju lokalnih zajednica.

Glavne aktivnosti:

- Izrada mobilne aplikacije za promociju zajedničke kulturne baštine: 1.1. istraživanje i rad sa lokalnim akterima; 1.2. razvoj instrumenata za promociju kulturne baštine;
- Lokalne aktivnosti usmjerena ka turističkom razvoju 2.1. Identifikacija lokalnih ekonomskih sudionika povezanih s turističkim razvojem; 2.2. promocija turističkih instrumenata lokalnim turističkim promotorima; 2.3. Webinari za razmjenu ideja o turizmu i lokalnom ekonomskom razvoju;
- Aktivnosti regionalnog umrežavanja: 3.1. Online partnerski sastanci; 3.2. Regionalni događaj umrežavanja; 3.3. Regionalni online webinari.

Očekivani rezultati:

- Mobilna aplikacija stvorena za promociju zajedničke kulturne baštine u vezi sa spomenicima iz Drugog svjetskog rata u zemljama Zapadnog Balkana;

- Turistički proizvodi koji su razvijeni u saradnji s lokalnim sudionicima u svrhu promoviranja održivog ekonomskog razvoja;
- Ojačana Balkanska mreža za lokalnu demokraciju kako bi se proveo tematski projekt koji uključuje organizacije civilnog društva, lokalne vlasti i druge gospodarske i kulturne sudionike.

Ciljne grupe: Agencije lokalne demokratije Zapadnog Balkana, lokalne vlasti, lokalne organizacije civilnog društva, tematska mreža organizacija civilnog društva, mladi greeteri i vloggeri, lokalna/nacionalna državna tijela /vladina tijela, mediji.

Krajnji korisnici: obrazovne / kulturne institucije, turističke udruge, mala i srednja poduzeća, 5 lokalnih zajednica, stanovništvo u uključenim zajednicama

Aktivnosti u 2020. godini

Dana 6. novembra/studenog LDA Mostar organizirala je **otvoreni webinar** pod nazivom „**Turizam u vremenu Covid-19: Potencijal za lokalni razvoj**“ s ciljem rasprave o utjecaju koji COVID-19 ima na situaciju u turizmu u Gradu Mostaru i Bosni i Hercegovini. Webinar je ugostio renomirane stručnjake u području turizma: **g. Ramiz Bašić**, viši stručni suradnik Turističke zajednice Hercegovačko-neretvanske županije/kantona, **dr. Sc. Irma Dedić**, profesorica i voditeljica Fakulteta za turizam na Univerzitetu “Džemal Bijedić”, **gđa. Stanislava Borovac**, profesionalni turistički vodič i tumač lokalne baštine, specijalizirana za područje avanturičkih ruta i u ime LDA Mostar, direktorka **gđa. Dženana Dedić** koja je ujedno i predstavila projekt.

Odabirom gore spomenutih panelista, LDA Mostar je u raspravu uključila akademski, vladin, privatni i nevladin sektor. Na taj su način sudionici mogli stići sveobuhvatan uvid u stanje turizma u gradu Mostaru, hercegovačko-neretvanskoj regiji, ali i u Bosni i Hercegovini u cjelini, na što je izravno utjecala globalna pandemija COVID-19.

Tijekom prezentacija panelisti su demonstrirali trenutnu situaciju u lokalnom turizmu, prednosti i nedostatke lokalnog turizma pogodenog pandemijom COVID-19 i nužnost reforme turističkog sektora uvođenjem inovacija i digitalizacije, ali pri tome izbjegavajući dehumanizaciju. Također, naglasili su važnost razvoja kongresnog i seoskog turizma, označavanja lokalnog nasljeđa / proizvoda, stvaranja detaljnog i sveobuhvatnog marketinga i ujednačavanja zakonodavstva te potrebe stvaranja krovne institucije na državnoj razini.

Snimka webinara dostupne su na sljedećem [linku](#).

STEP - Sistemska transparentnost u izbornom procesu

Trajanje projekta: 2020 – 2022

Donator: Evropska unija, Vlada Sjedinjenih Američkih Država i Organizacija za sigurnost i suradnju u Europi (OSCE)

This project is funded by
the European Union

Aplikant: Koalicija za slobodne i poštene izbore "Pod lupom"

Partner: Agencija lokalne demokratije Mostar (LDA Mostar)

Opis: Projekt STEP – “Sistemska transparentnost izbornog procesa” implementira Koalicija za slobodne i poštene izbore “Pod lupom”.

Koaliciju čini pet nevladinih organizacija iz Bosne i Hercegovine:

- Centri civilnih inicijativa (CCI),
- Udruženje građana "Demokratija-Organizovanje-Napredak" Prijedor (DON Prijedor),
- Institut za razvoj mladih i zajednice "Perpetuum Mobile" Banja Luka,
- Centar za građansku suradnju Livno (CGS Livno) i
- Forum građana Tuzle (FGT Tuzla).

Projektom STEP će se direktno povećati snaga i vidljivost organizacija civilnog društva (OCD-ova) u građanskom posmatranju izbora i podržati razvoj civilnog društva u procesu demokratizacije u zemlji, obuhvatajući dva izborna ciklusa u Bosni i Hercegovini: Lokalne izbore 2020. i Opće izbore 2022. godine.

Projektom STEP nastoji se ojačati građansko učešće i osnažiti pokret OCD-ova širom zemlje za podršku slobodnim i poštenim izborima u BiH, pri tom smanjujući rizik od izbornih prijevara i manipulacija.

Poticanjem interesa građana za proaktivnim pristupom u izražavanju svoje slobodne političke volje, cilj je kojem projekt aktivno doprinosi uz razumijevanje da izbori predstavljaju osnovni i najvažniji oblik građanskog učešća u procesu demokratizacije u zemlji.

Kroz projekt STEP osmišljen je niz aktivnosti podijeljenih u pet komponenti, sljedeći imperativ izgradnje kapaciteta OCD-ova u cilju jačanja građanskog sektora da se sposobi za dalje, jače vodljive i održive aktivnosti posmatranja izbora u budućnosti. STEP se sastoji od pet komponenti:

- izgradnja kapaciteta i razvoj mreže;
- posmatranje izbora;
- razvoj javnih politika i zagovaranje;
- komunikacija s javnosti i edukacija birača;
- monitoring medija.

Koalicija za slobodne i poštene izbore "Pod lupom" je osnovana u maju/svibnju 2014. godine s ciljem provođenja projekta građanskog, nestramačkog posmatranja Općih izbora 2014. godine. Primarna aktivnost Koalicije je posmatranje izbora.

Do sada je Koalicija posmatrala Opće izbore 2014. godine, prijevremene lokalne izbore u sedamnaest općina, Lokalne izbore 2016. godine, prve izbore u novoformiranoj Općini Stanari, ponovljene izbore u Općini Stolac, opoziv za načelnika u Općini Lukavac, Opće izbore 2018. godine i Lokalne izbore 2020. Na svim navedenim izborima je bilo angažirano oko 10. 000 posmatrača/ica.

Osim toga Koalicija se bavi istraživanjima i izradom međunarodnih komparativnih analiza, praćenjem sjednica Centralne izborne komisije BiH, organiziranjem okruglih stolova i konferencija okupljujući predstavnike/ce zakonodavnih institucija vlasti, izborne administracije, međunarodne i akademske zajednice, te medija i civilnog društva.

Koalicija zagovara unapređenje izbornog procesa u svim njegovim segmentima. Pored navedenih aktivnosti, Koalicija u izbornoj godini vrši i edukaciju mladih birača/ica koji prvi put izlaze na izbore, a u cilju motivacije i ohrabruvanja da aktivno sudjeluju u izbornom procesu.

Uloga LDA Mostar u projektu:

Tim LDA Mostar odlučio je podržati rad Koalicije za lokalne izbore u BiH 2020. potpisivanjem "Pisma namjere OCD-a za sudjelovanje u STEP projektu" i početkom 2020. godine izvršio je procjenu vlastitih kapaciteta. Osoblje LDA Mostar angažirano je kao dugoročni promatrač (LTO), a nadzirali su izborni proces u razdoblju od oko dva i pol mjeseca prije izbora i na dan izbora.

Aktivnosti osoblja LDA Mostar bile su povezane sa:

- promatranjem predizbornog procesa (promatranje rada izborne administracije i praćenje poštivanja izbornih rokova, promatranje (pred)izborne kampanje, promatranje izvještavanja od strane lokalnih i drugih medija, te promatranje i izvještavanje o neregularnostima na izborima);
- animacija kratkoročnih promatrača - STO (uključujući kampanje na ulici, obuku i akreditaciju promatrača na dan izbora);
- tjedno izvještavanje;
- imenovanje STO-a na biračkim mjestima i koordinacija STO-a na dan izbora;
- prezentacija projekta STEP i Koalicije u javnosti u skladu s pravilima iste

Aktivnosti u 2020. godini

Prva aktivnost bila je dugoročno promatranje u Općinama Neum, Ravno i u Gradu Mostaru. Prije toga, predstavnici LDA Mostar sudjelovali su tijekom juna/lipnja na online obuci za trenere (ToT) za dugoročne promatrače (LTO) u organizaciji Koalicije "Pod lupom" i nastavili s obukom u Sarajevu tijekom septembra/rujna 2020. godine. LDA Mostar također je pratila izvještavanje medija i političkih stranaka u kontekstu izbora i izbornih pravila.

Tijekom cijelog razdoblja imali smo sastanke s relevantnim dionicima u izbornom procesu: Gradskim izbornim povjerenstvom, predstavnicima medija, političkim strankama i drugima. Organiziranje uličnih info akcija u Mostaru radi informiranja građana iz prve ruke o izborima i svakodnevno dijeljenje informacija također su bile naših redovnih obveza.

Također smo animirali STO (kratkoročne promatrače) i uspjeli smo prikupiti traženi broj potencijalnih promatrača koji će obuhvatiti sva biračka mjesta na dan izbora, kasnije organiziravši i provodeći obuku za iste.

Na dan izbora u Mostaru, direktorica LDA Mostar, gđa. Dženana Dedić sudjelovala je na konferenciji za medije koju je organizirala Koalicija "Pod lupom" 18. decembra/prosinca u Mostaru. Konferencija za medije imala je za cilj predstaviti **preliminarno izvješće o dugoročnom promatranju lokalnih izbora u Mostaru** za razdoblje od 5. oktobra/listopada do 14. decembra/prosinca 2020. godine.

During the **Election Day** team of LDA Mostar provided **constant support** to observers on the field.

Jačanje povjerenja, preduvjet za bolju budućnost mladih

Trajanje projekta: 25/08/2020- 25/08/2021

Donator: PRO – Budućnost / financirao USAID i CRS (Catholic Relief Services)

Aplikant: Grad Mostar

LDA Mostar u projektu: podizvođač u ime Grada Mostara

Cilj: poboljšati institucionalne mehanizme za suradnju na lokalnoj razini, s ciljem jačanja položaja mladih u zajednici

OSTALE AKTIVNOSTI U 2020. GODINI

EU TACSO3 – Regionalni forum civilnog društva za Zapadni Balkan i Tursku u Skoplju

U okviru projekta Tehničke pomoći organizacijama civilnog društva na Zapadnom Balkanu i u Turskoj (**EU TACSO 3**) koji financira EU, **Regionalni forum civilnog društva za Zapadni Balkan i Tursku** održan je između **21. i 23. januara/siječnja** u **Skoplju** u Sjevernoj Makedoniji. Forum je okupio 108 predstavnika civilnog društva, javnih vlasti, predstavnika EU, donatora, stručnjaka i drugih dionika na području razvoja civilnog društva u regiji Zapadnog Balkana i Turske. U ime LDA Mostar, ovom je događaju prisustvovala direktorica LDA Mostar, gđa. Dženana Dedić, kao **predstavnica OCD-a u timu iz Bosne i Hercegovine**, ali i kao **predstavnica naše regionalne Balkanske mreže za lokalnu demokraciju (BNLD)**, zajedno s direktoricom ureda ALDA u Skoplju i koordinatoricom za JIE gđom. Ivanom Petrovskom. Bila je to izvrsna prilika za predstavljanje BNLD-a na EU i regionalnoj razini, ali i za upoznavanje arhitekture novog pretpriступnog instrumenta EU-a za proračunsko razdoblje EU-a 2021.-2027. (IPA II). Predstavnici Europske komisije nakon prezentacije otvorili su postupak savjetovanja s organizacijama civilnog društva o njihovim preporukama za buduću potporu i korištenje fondova EU na Zapadnom Balkanu i u Turskoj.

LDA Mostar dio "zajednice od interesa" projekta GATE (Odobravanje pristupačnog turizma svima)

Projekt [**GATE**](#) sufinanciran je sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj i programa Interreg VA Italija-Austrija 2014.-2020. s ciljem suradnje na prekograničnoj razini kako bi se osiguralo da inkluzivni turizam više nije samo "vrhunac" određenim alpskim i predalpskim područjima, nego da se proširuje posvuda, postajući istinska snaga unutar područja suradnje. Prilika je to za rast cjelokupne turističke ponude, promovirajući ono što se definira kao „iskustveni“ pristup: gledanje, slušanje, dodirivanje, disanje i, naravno, „kušanje“ planina! Riječ je o projektu prekogranične suradnje koji provode UNESCO-ova zaklada za dolomite (vodeći partner), neovisna L. socijalna zadruga, Općina Santorso, CAI Alpago, Sveučilište u Innsbrucku i Salzburg Research uz potporu ALDA-e. Konzorcij GATE obvezuje se poticati uključivanje dionika u

projektne aktivnosti i jamčiti ponovljivost rezultata stvaranjem “**Zajednice od interesa**” (**Col**). Ova mreža sastoji se od turističkih udruga, socijalnih zadruga, lokalnih udruga, organizacija civilnog društva, privatnih turističkih operatera itd., kako na teritorijima projekta, tako i u drugim zainteresiranim europskim zemljama.

Godine 2020. LDA Mostar postala je **predstavnik Zajednice od interesa (Col)** GATE-a nakon potpisivanja **Memoranduma o razumijevanju (MoU) 23. marta/ožujka**. Unutar Memoranduma, LDA Mostar se obvezala da će širiti informacije i osigurati vidljivost projekta i njegovih rezultata, da će sudjelovati u „Službi za pomoć inkluzivnom turizmu“ koju će projekt razviti i raspravljati o njegovom sadržaju s ciljem repliciranja projektnih aktivnosti tehnoloških alata u ponudi kao i prisustvovati nekim projektnim događajima.

Dana 4. novembra/studenog u sklopu projekta organiziran je online webinar pod nazivom **“Pristupačni turizam: četiri studije slučaja”**. Na webinaru je sudjelovala i predstavnica LDA Mostar. Direktorica LDA Mostar, gđa. Dženana Dedić bila je jedna od panelista koji su u okviru radionice o pristupačnom turizmu izlagali na temu **“Pristupnačni turizam u postkonfliktnom društvu”**.

BNLD – Balkanska mreža za lokalnu demokraciju u 2020. godini

Balkanska mreža za lokalnu demokraciju (BNLD) održala je **izvanrednu Generalnu skupštinu** online 9. aprila/travnja s predstvincima svih njenih članica. Osim uobičajene administrativne rasprave o različitim relevantnim temama, tijekom Generalne skupštine donijete su i dvije važne odluke. Gđa. Stanka Parać iz LDA Subotica, ALDA-ina dugogodišnja koordinatorica regionalnih programa za JIE, izabrana je za novu predsjednicu BNLD-a. Pod njezinim vodstvom, BNLD će se nastaviti razvijati kao relevantan regionalni akter. Druga odluka bila je pridruživanje LDA Albanije

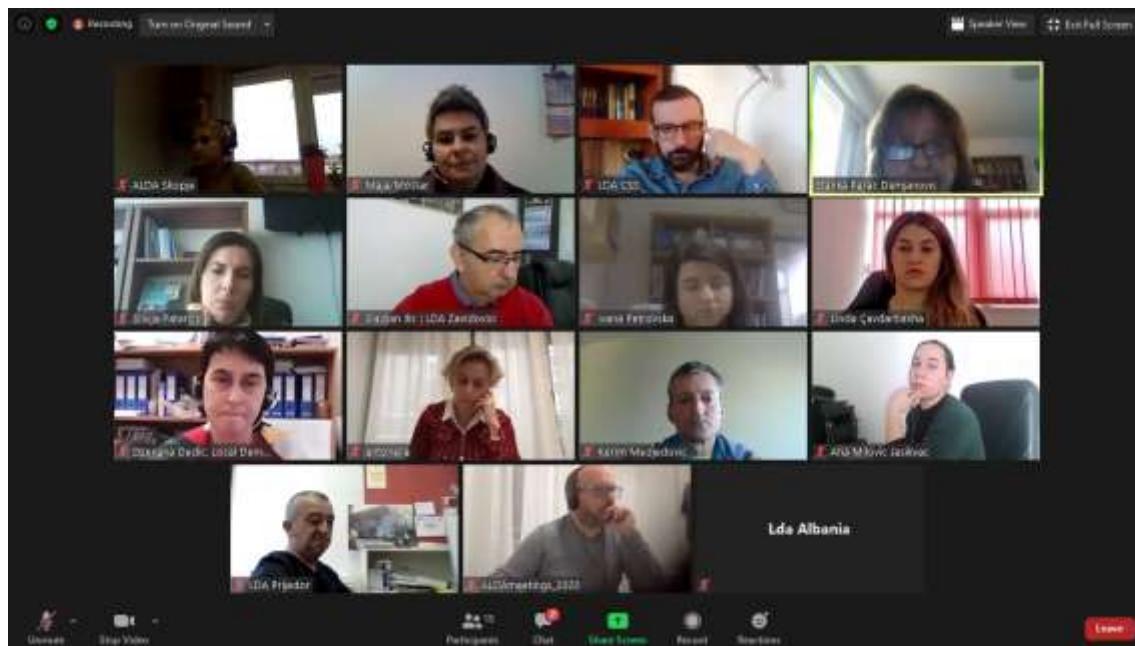

našoj Mreži, te je tako postala naša najnovija članica. Te će odluke donijeti drugačije perspektive za Mrežu i oblikovat će budućnost regionalnog pristupa na nov i pozitivan način.

Dana 16. jula/srpnja Upravni odbor Balkanske mreže za lokalnu demokraciju održao je online sastanak. Cilj sastanka bio je razgovarati o sljedećem strateškom planiranju BNLD-a: metodologiji, angažmanu, rokovima itd.

Predstavnici LDA Mostar **23. decembra/prosinca** prisustvovali su **godišnjem sastanku Generalne skupštine** u okviru **Balkanske mreže za lokalnu demokraciju**. Članovi mreže raspravljali su o pregledu 1. godine Mreže i Akcijskom planu za 2021. godinu.

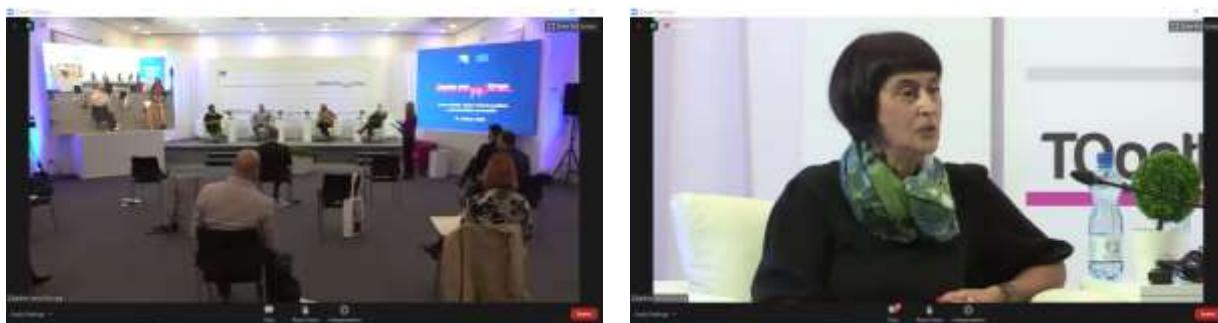
Godišnja Generalna skupština ALDA-e

Dana 9. oktobra/listopada svi delegati Agencija lokalne demokracije s Balkana sudjelovali su na godišnjem sastanku Generalne skupštine ALDA-e koji je ovaj put održan online. ALDA – Asocijacija agencija lokalne demokratije ovom je prilikom također proslavila i 20. obljetnicu u kontekstu Europskog tjedna regija i gradova.

Javna debata "Izbori i sudjelovanje građana u demokratskim procesima" u sklopu EU projekta "Zajedno smo Europa"

Direktorica LDA Mostar gđa. Dženana Dedić sudjelovala je u javnoj debati „Izbori i sudjelovanje građana u demokratskim procesima“ koja je organizirana u okviru EU projekta „Zajedno smo Europa“ u prostorijama Tehnološkog parka INTERA u Mostaru. Među ostalim gostujućim govornicima, gđa. Dedić govorila je na temu "Aktivno građanstvo". Za LDA Mostar bila je čast sudjelovati u javnoj raspravi i razgovarati o demokratskim procesima i građanskom aktivizmu u vrlo važnom vremenu za Grad Mostar. Javna rasprava emitirala se online putem platforme Zoom.

Mreža za izgradnju mira izgubila je svoga osnivača i predsjednika, mirovnog aktivistu i humanitarca Gorana Bubala

Dana 9. juna/lipnja, 2020. godine izgubili smo dragog kolegu i prijatelja, velikog humanitarnog i mirovnog aktivistu Gorana Bubala. Goran je bio osnivač i predsjednik Mreže za izgradnju mira i koordinatora EU TACSO 3 za Bosnu i Hercegovinu, ali i više od toga, bio je izvanredna osoba s nevjerljivom predanošću neumorno radeći kao aktivist u civilnom društvu u Bosni i Hercegovini preko 20 godina. Istinski će nedostajati svojim priateljima, kolegama i suradnicima, a civilno društvo u Bosni i Hercegovini izgubilo je jednog od svojih glavnih pokretača.

Njegovo nasljeđe njegovat će i nastaviti njegova Mreža za izgradnju mira koja je osnovana u februaru/veljači 2010. godine kao neformalna mreža i trenutno okuplja 176 nevladinih organizacija i organizacija civilnog društva i 21 obrazovnu instituciju koja je legalno registrirana u Bosni i Hercegovini.

ALF – Aktivnosti Fondacije Anna Lindh – Bosna i Hercegovina

Predstavnica LDA Mostar prisustvovala je **6. novembra/studenog** online **Izbornoj skupštini** Fondacije Anna Lindh - Bosna i Hercegovina. Prisutni su razgovarali o izvještaju o radu glavnog ureda i izabrani su članovi Upravnog odbora ALF-a BiH.

Sastanak s predstavnikom Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe - prezentacija "Izgradnja demokratskog učešća u Gradu Mstaru"

Predstavnici LDA Mostar sudjelovali su **18.**

novembra/studenog na **online sastanku** koji je organizirao **Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe.** Sastanak je bio prilika za Kongres da organizacijama civilnog društva i

medijima predstavi projekt "**Izgradnja demokratskog učešća u Gradu Mostaru**" i da razgovara o načinima na koje lokalni dionici mogu biti uključeni u različite faze vijećničkog procesa u Mostaru. Stewart Dickson (ILDG, Ujedinjeno Kraljevstvo), glasnogovornik Kongresa za promatranje lokalnih i regionalnih izbora, ohrabrio je sve sudionike da preuzmu aktivnu ulogu u putu Mostara prema promišljenoj demokraciji. Naglasio je da je „jedan od ključnih elemenata koji čine uspješnim promišljeni proces je puni angažman svih lokalnih

dionika, jer takav proces omogućava građanima da sami izgrade svoja rješenja i doprinesu stvaranju lokalne politike ". " Drago nam je što smo pokazali interes, posebno uoči dugo očekivanih izbora u Mostar zakazan za 20. prosinca", dodao je. Sastanku je prisustvovalo 13 organizacija civilnog društva, uključujući predstavnike religije s zajednice i Saveza općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine. Događaj je organiziran u okviru projekta „Izgradnja demokratskog učešća u gradu Mostaru“ koji je provodio Kongres lokalnih i regionalnih vlasti u okviru Akcijskog plana Vijeća Europe za Bosnu i Hercegovinu 2018.-2021. Cilj projekta je stvoriti mogućnosti za građane da se uključe u promišljeni postupak i povećati svoj doprinos u lokalnom donošenju odluka. Zauzvrat će ovaj proces poticati dijalog na lokalnoj razini i pridonijeti revitalizaciji demokratskih procesa u Gradu Mostaru.

Mostar Summer Youth Program (MSYP) - "Tvoj izbor: razgovor s mladima o izborima u Mostaru"

LDA Mostar had the honour to participate in the Mostar Summer Youth Program event "Your choice: a conversation with young people about elections in Mostar" organized via Zoom platform on 14th of November 2020. On behalf of LDA Mostar, director Ms Dženana Dedić talked about our organization, the active citizenry as well as the transparent and responsible local authorities with the main focus on the elections in Mostar and youth activism.

LDA Mostar imala je čast sudjelovati u događaju u organizaciji Mostar Summer Youth Programa **"Tvoj izbor: razgovor s mladima o izborima u Mostaru"** koji je održan putem platforme Zoom **14. novembra/studenog 2020.** U ime LDA Mostar, direktorica gđa. Dženana Dedić govorila je o našoj organizaciji, aktivnom građanstvu kao i transparentnim i odgovornim lokalnim vlastima s glavnim fokusom na izbore u Mostaru i aktivizam mlađih.

Vidljivost aktivnosti koje provodi LDA Mostar

Agencija lokalne demokratije Mostar, putem službenih kanala komunikacije, redovno i bez iznimke, diseminira i promovira informacije o aktivnostima u okviru projekata koje implementira, kao i informacije o aktivnostima u kojima sudjeluje. LDA Mostar pravovremeno obavještava lokalne i regionalne medije o ključnim projektnim aktivnostima i događajima koje organizira, što mediji redovno poprate i izvjeste. LDA Mostar, putem svojih profila na socijalnim mrežama ([Facebook](#), [Instagram](#) i [YouTube](#)), kao i putem svoje [web platforme](#), također objavljuje informacije koje se tiču aktivnosti njenih partnera, kao i vijesti koje su relevantne u širem kontekstu projekata i lokalne zajednice, a u skladu su s prioritetenim područjima LDA Mostar.

LDA Mostar posebnu pažnju poklanja mladima kroz svoju Facebook stranicu "[Info Point Mostar](#)", koja svakodnevno donosi nove i relevantne sadržaje vezane uz obrazovanje, stipendije, programe Europske unije, programe mobilnosti mladih, volontiranje i aktivizam, tečajeve, radionice, studentski smještaj, slobodna radna mjesta, kao i sve druge informacije lokalnog i regionalnog karaktera, a koji su relevantne za mlade. "Info Point Mostar", nastao je u okviru EU projekta „Regionalna platforma za učešće i dijalog mladih Balkana“, a koji je implementiran od 2015. – 2018. godine na području osam lokalnih zajednica Zapadnog Balkana, a čije je aktivnosti na području Grada Mostara u svojstvu partnera implementirala LDA Mostar. Od početka 2019. godine, "Info Point Mostar" nastavila je svoje djelovanje izvan granica projekta, i dalje u okviru rada LDA Mostar.

LDA Mostar jedna je od administratora Facebook stranice "[Izbori se za Mostar](#)", kreirane u sklopu istoimene inicijative koju su pokrenuli mladi Mostara za vrijeme Lokalnih izbora u BiH 2016., kada je građanima Grada Mostara ponovno bilo uskraćeno pravo glasanja na lokalnim izborima. FB stranica "Izbori se za Mostar" donosi informacije o aktivnostima ove inicijative koje trenutno provodi koalicija "Izbori se za Mostar" formirana od tri nevladine organizacije: LDA Mostar, Vijeće Mladih Grada Mostara i OKC Abrašević. Spomenuta FB stranica također donosi pozitivne vijesti koje se tiču mladih Grada Mostara, kao i vijesti političkog karaktera vezane za Grad Mostar. Ideja za inicijativu "Izbori se za Mostar" je proistekla na sastanku Lokalne savjetodavne skupine mladih Mostara, kreirane kao mehanizam za participaciju mladih u okviru EU projekta „Regionalna platforma za učešće i dijalog mladih Balkana“.

MEDIA	FOLLOWERS
FB Page @ldamostar	1164
FB Page @infopointmostar	1363
FB Page @izborisezamostar	350
Instagram Profile @ldamostar	706
YouTube Profile LDA Mostar	5
Web Page https://ldamostar.org/	

Financijski pregled

Ukupna sredstva za period 2004-2020

Rd. Br.	Godina	€ TOTAL CASH FLOW (Series2)	€ FUNDS PROVIDED BY LDA Mostar (Series3)	% LDA Mostar
1.	2004	11,870.00	0.00	0.00%
2.	2005	66,489.14	0.00	0.00%
3.	2006	44,636.99	0.00	0.00%
4.	2007	38,370.31	3,579.10	9.33%
5.	2008	79,519.11	46,467.72	58.44%
6.	2009	53,655.05	45,898.29	85.54%
7.	2010	77,920.97	58,859.66	75.54%
8.	2011	86,336.20	53,873.00	62.40%
9.	2012	123,312.92	79,236.92	64.26%
10.	2013	83,171.09	63,323.09	76.14%
11.	2014	46,658.10	28,851.97	61.84%
12.	2015	68,549.76	63,049.76	91.98%
13.	2016	93,818.41	82,041.26	87.45%
14.	2017	75,212.66	47,474.66	63.12%
15.	2018	166,701.10	149,889.87	89.92%
16.	2019	126,920.97	81,261.74	64.03%
17.	2020	280,073.97	259,246.06	92.56%
TOTAL		1.523,216.75	1.063,145.05	

Grafički prikaz prikupljanja sredstava za period 2004-2020

